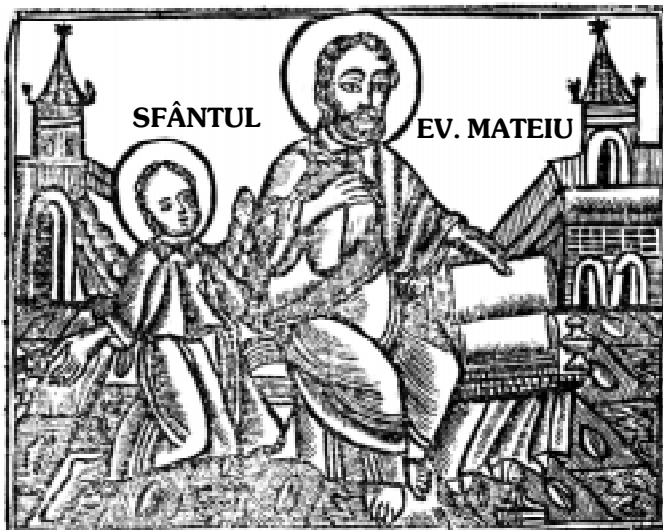

SFÂNTA EVANGHELIE A DOMNULUI IISUS HRISTOS DE LA MATEIU

CAP 1

DE LA CARIU HRISTOS DUPĂ TRUP S-AU PO- GORÂT; ÎNGERUL ÎNVAȚĂ PRE IOSIF DESPRE ZĂMISLIREA LOGODITEI SALE, MARIEI, ȘI DESPRE VIITOAREA NAȘTERE.

1. **C**arnea neamului lui Iisus Hristos, Fiiului lui David,* Fiiului lui Avraam.
- * Luca 3, 31
* Fa. 21, 10 [5]
** Fa. 25, 26
Fa. 29, 35
*Fa. 38, 29
1 Para. 2, 4
2, 4
Rut 4, 18
1 Para. 2, 5
*Nume. 7, 12
*Rut 4, 21
*Rut 4, 22
**2 Împ. 12, 24
*3 Împ. 11, 43
3 Împ. 14, 32
**3 Împ. 15, 8
- 2.* Avraam au născut pre Isaac; iară Isaac au născut pre Iacov; iară Iacov au născut pre Iuda și pre frații lui.
3. Iară* Iuda au născut pre Fares și pre Zara, din Tamar; iară Fares au născut pre Esrom; iară Esrom au născut pre Aram.
- *Fa. 4. Iară Aram au născut pre Aminadav; iară* Aminadav au născut pre Naason; iară Naason au născut pre Salmon.
5. Iară Salmon au născut pre Vooz din Rahav; iară* Vooz au născut pre Ovid din Rut; iară Ovid au născut pre Iese.
6. Iară* Iese au născut pre David, împăratul,** iară David, împăratul, au născut pre Solomon, din muiarea carea au fost a lui Urie.
- *Rut 7. Iară* Solomon au născut pre Rovoam; iară Rovoam au născut pre Avia; iară** Avia au născut pre Asa.
8. Iară Asa au născut pre Iosafat; iară Iosafat au născut pre Ioram; iară Ioram au născut pre Ozia.
9. Iară* Ozia au născut pre Ioadam; iară Ioadam au născut pre Ahaz; iară** Ahaz au născut pre Iezecia.
10. Iară* Iezekia au născut pre Manasi; iară** Manasi au născut pre Amon; iară*** Amon au născut pre Iosia.

11. Iară* Iosia au născut pre Iehonia și pre frații lui, la mutarea Vavilonului. *2 Pa. 26, 23
12. Iară după mutarea Vavilonului, Iehonia au născut pre Salatiil; iară Salatiil au născut pre Zorovavel. **2 Pa. 28, 27
*2 Pa.
13. Iară Zorovavel au născut pre Aviud; iară Aviud au născut pre Eliachim; iară Eliachim au născut pre Azor. 32, 33
**2 Pa. 33, 20
14. Iară Azor au născut pre Sadoc; iară Sadoc au născut pre Ahim; iară Ahim au născut pre Eliud. ***2 Pa. 33, 25
*2 Pa.
15. Iară Eliud au născut pre Eliazar; iară Eliazar au născut pre Matan; iară Matan au născut pre Iacov. 36, 32 [4]
16. Iară Iacov au născut pre Iosif, bărbatul Mariei, din carea S-au născut Iisus, Carele Să zice Hristos.
17. Deci, toate neamurile de la Avraam și până la David, neamuri patrusprăzeace; și de la David până la mutarea Vavilonului, neamuri patrusprăzeace; și de la mutarea Vavilonului până la Hristos, neamuri patrusprăzeace.
18. Iară nașterea lui Iisus Hristos așa era: că* fiind logodită muma lui, Mariia, cu Iosif, mai înainte de-a să împreuna ei, s-au aflat având în pânțece din Duhul Sfânt. *Luca 1, 20 [27]
19. Iară Iosif, bărbatul ei, fiind drept, și nevrând să o vădească pre ea, au vrut pe ascuns să o lasă.
20. Și, cugetând el acestea, iată, îngerul Domnului prin vis s-au arătat lui, zicând: „Iosife, fiiul lui David, nu te teame a lua pre Mariia, muiarea ta, că ce s-au născut într-însa din Duhul Sfânt easte.
21. Și va naște Fiiu* și vei chema numele Lui Iisus, că Acesta va mântui pre norodul Său de păcatele lor. *Luca 1, 31
Fapt. 4, 12
22. Iară acestea toate s-au făcut ca să se plinească ce s-au zis de la Domnul prin prorocul, ce zice:
- 23.* «Iată, fecioara în pânțece va avea și va naște Fiiu și vor chema numele Lui Emanuil, ce s-au tâlcuit: ‘Cu noi Dumnezeu’». *Isaia 7, 13
24. Și, sculându-să Iosif din somn, au

făcut precum i-au poruncit îngerul Domnului și au luat pre muiarea sa.

25. Și nu o au cunoscut prea ea până ce au născut pre Fiiul său, Cel Întâiu-Născut, și au chemat numele Lui Iisus.

CAP 2

În ce chip filosofii cu daruri la Hristos, cel născut, au venit; despre răpștirea lui Irod asupra pruncilor și izgonirea lui Hristos în Egipt; și de întoarcerea Lui la pământul lui Israil.

1. **N**ară deacă S-au născut Iisus în Vitileaemul Iudeii, în zilele lui Irod împăratul, iată, maghii de la răsărituri au venit în Ierusalim, zicând:

*Mihea 5, 2 „Unde easte Cel ce S-au născut, Împăratul jidovilor? Că am văzut steaoa Lui la răsărit și am venit să ne închinăm Lui”.

Ioan 7, 42 3. Și auzind Irod împăratul, s-au turburat, și tot Ierusalimul cu dânsul.

4. Și, adunând pre toți arhierii și cărturarii norodului, i-au întreat pre ei: „Unde easte să Se nască Hristos?”

5. Iară ei au zis lui: „În Vitileaemul Iudeii. Că așa easte scris prin prorocul:

6. «Și tu, Vitleaeme, pământul Iudei, cu nimica nu ești mai mic întru povățuitorii Iudeii; că din tine va ieși Povățuitoriu, Carele va naște pre norodul Mieu, Israel»”.

7. Atunci, Irod, într-ascuns chemând pre maghi, au întreat de la ei vreamea stealei, carea s-au arătat.

8. Și, trimițându-i pre ei în Vitleaem, au zis: „Mergând, întrebați cu deadinsul de Prunc; și deacă-L veți afla, dați-mi de știre, ca venind și eu să mă închin Lui”.

9. Iară ei, ascultând pre împăratul, s-au dus; și, iată, steaoa, carea o văzusă în răsărit, mergea înaintea lor, până au venit de au stătut deasupra, unde era Pruncul.

10. Iară ei, văzând steaoa, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.

*Psal. 71, 10 11. Și, întrând în casă, au aflat Pruncul cu Mariia, muma Lui; și, deșchizând vistieriile sale, au adus Lui daruri: aur și tămâie și smirnă.

12. Și, luând știre în vis să nu să întoarcă la Irod, pre altă cale s-au dus în țara sa.

13. Iară deaca s-au dus ei, iată, îngerul Domnului s-au arătat în vis lui Iosif, zicând: „Sculându-te, ia Pruncul și pre muma Lui și fugi în Egipt; și fii acolo până când voiu zice ție, că va Irod să caute Pruncul, să-L piardă pre El”.

14. Iară el, sculându-să, au luoat Pruncul și pre muma Lui, noaptea, și s-au dus în Egipt.

*Osie 11, 2 15. Și au fost acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească ce s-au zis de la Domnul, prin prorocul, ce zice: „Din Egipt am chemat pre Fiiul Mieu”.

16. Atunci, Irod, văzând că l-au batjocorit maghii, s-au mâniaat foarte și, trimițind, au ucis pre toți pruncii, carii era în Vitleaem și în toate hotarale lui, de doi

ani, și mai mici, după vreamea, carea au întreat de la maghi.

17. Atunci, s-au plinit ce s-au zis prin Ieremiia prorocul, ce zice:

18.* „Glas în Rama s-au auzit, plângere și tânguire și țipet mult: Rahil plângând pre fiii săi și nu vrea să se mângăie, pentru că nu sânt”.

*Ierem. 31, 15

19. Iară, deaca au murit Irod, iată, îngerul Domnului, în vis, s-au arătat lui Iosif în Egipt,

20. Zicând: „Sculându-te, ia Pruncul și pre muma Lui și mergi în pământul lui Israil, că au murit cei ce căuta sufletul Pruncului”.

21. Și el, sculându-să, luo Pruncul și pre muma Lui și veni în pământul lui Israil.

22. Iară auzind că Arhelau împărăteaste în Iudeea, în locul lui Irod, tătâne-său, s-au temut a merge acolo și, luând știre, în vis, s-au dus în părțile Galileii.

23. Și, venind, au lăcuit în cetatea ce să chiiamă Nazaret, ca să se plinească ce s-au zis prin proroci, că Nazarinean Să va chema.

CAP 3

Ioan Botezătoriu (a căruia aspirarea vieții să însămnează) propoveduiaște pocăința în pustie, după prorocia lui Isaiia, și norodul, la dânsul curgând, probozeaște pre farisei și saduchei, învățind să facă roduri vreadnice de pocăință; și cât să deschilinaște botezul său de a lui Hristos; iară spre Hristos, de la Ioan botezându-să, v-au pogorât Duhul Sfânt și glasul Părintelui din ceriu s-au auzit.

1. **N**ară în zilele acealea, venit-au Ioan Botezătoriu propoveduind în pustia Iudeii,

2. și zicând: „Pocăiți-vă, că s-au apropiat împărăția ceriurilor.”

*Mar. 1, 4

3. Că acesta easte cela ce s-au zis prin Isaiia prorocul, ce zice: Glasul celui ce strigă în pustie: «Gătiți calea Domnului, dreapte faceți cărările Lui!»”.

Luca 3, 3
*Isaiia 40, 3

4. Iară acest Ioan avea îmbrăcăminte sa de peri de cămilă și brâu de curea împrejurul mijlocului său; și mâncarea lui era vlăstări și miiare sălbatecă.

Marc. 1, 3
Luca 3, 4

5.* Atunci, ieșea la dânsul Ierusalimul și toată Iudeea și tot împrejurul Iordanului.

*Marc. 1, 5

6. Și să boteza în Iordan, de la dânsul, mărturisindu-și păcatele sale.

7. Iară văzând pre mulți dintre farisei și dintre saduchei* venind la botezul său, au zis lor: „Pui de vipere, cine v-au arătat voao să fujiți de mânia cea viitoare?”

*Luca 3, 7

8. Faceți, dară, roduri vreadnice de pocăință.

9. Și să nu vă lăudați, zicând întru voi înșivă: «Tată avem pre Avraam!» Că zic voao că poate Dumnezeu din pietrile aceastea să rădice fii lui Avraam.

*Ioan 8, 39

10. Că, iată, și săcurea la rădăcina pomilor zace; deci, tot pomul care nu face rod bun să taie și în foc să aruncă.

4 EVANGHELIIA DE LA MATEIU

CAP 4 ȘI 5

- *Marc.** 11.* Eu vă botez pre voi cu apă spre pocăință; iară Cel ce vine după mine mai tare decât mine easte, a Căruia eu nu sânt vreadnic a purta încălțămintele. Acela va boteza pre voi cu Duh și cu foc;
- Luca** 3, 16
Ioan 1, 26
Fapte 1, 5
- *Marc.** 13.* Atunci, au venit Iisus din Galileea la Iordan cătră Ioan, ca să Se boteze de la dânsul. 14. Iară Ioan oprea pre El, zicând: „Eu trebuie să mă botez de la Tine; și Tu vii la mine?” 15. Și, răspunzând Iisus, au zis către dânsul: „Lasă acuma, că așa să cade noao să plinim toată dreptatea”. Atunci, L-au lăsat pre El. 16. Și, botezându-Se Iisus, au ieșit îndată din apă, și, iată, s-au deșchis Lui ceriurile* și au văzut pre Duhul lui Dumnezeu pogorându-Să ca un porumb și venind preste El.
- *Luca** 3, 20
Luca 9, 35
- *2 Petru** 1, 17
- 17.* Și, iată, glas din ceriuri, zicând: „Acesta easte Fiiul Mieu cel iubit, întru Carele bine am voit”.

CAP 4

Hristos în pustie, după postul de patruzeci de zile, învinge ispitele diavolului; și, deacă s-au prins Ioan, ducându-să în Capernaum, propoveduiaște pocăința; pe Petru și Andreiu, Iacov și Ioan a lui Zevedeu cătră sine chiiamă; vestind și galileilor Evangheliia, multe neputințe vindecă, urmându-i gloatele.

- *Marc.** 1, 12
Luca 4, 1
- 1.* tunci, Iisus au fost dus în pustie de Duhul, ca să Se ispitească de diavolul.
2. Și, ajunând, patruzeci de zile și patruzeci de nopți după aceea au flămânzit.
3. Și, apropiindu-se cătră Dânsul ispititoriul, au zis: „De ești Fiiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele aceaste să se facă pâini”.
- *2 Leage** 8, 3
Luca 4, 4
4. Iară El, răspunzând, au zis: „Scris easte,* nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iase din gura lui Dumnezeu”. 5. Atunci, L-au luat pre Dânsul diavolul în sfânta cetate și L-au pus pre El pre aripa besericii,
6. Și i-au zis Lui: „De ești Fiiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris easte* că: «Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și pre mâini Te vor rădica, ca nu cumva să împiiadeci de piatră piciorul Tău»”.
- *Psalm** 90, 11
- *2 Leage** 6, 16
7. Zis-au Iisus lui: „Iarăși scris easte:* «Nu vei ispiti pre Domnul Dumnezeu Tău»”. 8. Iarăși L-au luat pre Dânsul diavolul într-un munte înalt foarte, și l-au arătat Lui toate împărățiile lumii și mărirea lor. 9. Și i-au zis Lui: „Aceaste toate voiu da Ție, de vei cădea să Te închini mie”. 10. Atunci, au zis Iisus lui: „Du-te după Mine, sătano, că scris easte:* «Domnului Dumnezeu-tău te vei închina și Lui sânțur vei sluji»”. 11. Atunci, L-au lăsat pre Dânsul diavolul. Și, iată, îngerii s-au apropiat și slujii Lui. ***Marc.** 1, 14
12. Iară auzind Iisus că Ioan easte prins,*

S-au dus în Galileea.

13. Și, lăsând Nazaretul, au venit de au lăcuit în Capernaum, lângă mare, în hotarale lui Zavulon și a lui Neftalim,

14. Ca să se plinească ce s-au zis prin Isaiia prorocul, ce zice:

15.* „Pământul lui Zavulon și pământul lui Neftalim, calea mării de ceaa parte de Iordan, Galileea limbilor;

16. Norodul cel ce șădea întru întunearec au văzut lumină mare și celor ce șădea în laturea și în umbra morții, lumină au răsărit lor”.

17.* De atunci au început Iisus a propovedui și a zice: „Pocăiți-vă, că s-au apropiat împărăția ceriurilor”.

18. Iară umblând Iisus lângă marea Galileii,* au văzut pre doi frați, pre Simon, ce să zice Petru, și pre Andrei, fratele lui, aruncând mreaja în mare (că era pescari).

19. Și au zis lor: „Veniți după Mine și voiu face pre voi pescari de oameni”.

20. Iară ei, îndată, lăsând mreșile, s-au dus după Dânsul.

21. Și, mergând de acolo, au văzut pre alți doi frați, pre Iacov, al lui Zevedei, și pre Ioan, fratele lui, în luntre cu Zevedei, tatăl lor, dirigându-și mreșile sale, și i-au chemat.

22. Iară ei, îndată lăsând luntrea și pre tatăl său, s-au dus după Dânsul.

23. Și au străbătut Iisus toată Galileea, învățând în adunările lor și propoveduind Evangheliia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința întru norod.

24. Și au ieșit veastea Lui în toată Siriia și l-au adus Lui pre toți carii pătimea rău de multe fealiuri de boale și de chinuri era cuprinși, și îndrăciți și lunateci și slăbănogi, și i-au vindecat pre ei.

25.* Și au mers după Dânsul gloate multe din Galileea și din Decapoli și din Ierusalim și din Iudeea și din ceaa parte de Iordan.

CAP 5

Opt fericiri învăță; pre apostoli, sarea pământului și lumina lumii îi zice; nici au venit să străce leagea sau prorocii, ci să plinească; învățând a nu să mânia asupra fratelui, ci să ne îmblânzim spre el; a nu pofti muiarea; a lăpăda mădulariul ce-l smintește; a nu lăsa muiarea afară de pricina curviei; a nu jura, nici răului a să împrotivi; a iubi pre nepriiatini și a face bine celor ce fac rău.

1. ară văzând gloatele, S-au suit în munte, și șăzând El, s-au apropiat la Dânsul ucenicii Lui.

2. Și, deșchizând gura Sa,* învăța pre ei, zicând:

3.* „Fericiti cei săraci cu duhul, că acelora easte împărăția ceriurilor!”

4.* Fericiti cei ce plâng, că aceia să vor mângăia!

5. Fericiti cei blânzi, că aceia vor moș-

Luca

4, 14

Ioan

4, 43

*Isaiia

9, 1

*Marc.

1, 15

*Mar.

1, 16

Luca

5, 2

*Marc.

3, 7

Luca

6, 17

*Luca

6, 25

*Psalm

36, 11

*Isaiia

61, 2

teni pământul!

6. Fericiți cei ce flămânzesc și însătoșează de dreptate, că aceia să vor sătura!

7. Fericiți cei milostivi, că aceia să vor milui!

Psal. 8. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pre Dumnezeu!

9. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fii lui Dumnezeu să vor chema!

1 Pet. 10. Fericiți cei ce să gonesc pentru dreptate, că acelora easte împărăția ceriurilor!

11. Fericiți veți fi când vă vor ocări pre voi și vă vor goni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine.

12. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă easte în ceriuri. Că așa au gonit pre prorocii cei mai înainte de voi.

Marc. 13. Voi sânteți sarea pământului; iară de să va împuți sarea, cu ce să va săra? Mai mult, nu va fi de treabă (a), fără numai să se lapede afară și să se calce de oameni.

14. Voi sânteți lumina lumii; nu poate cetatea să se ascunză deasupra muntelui stând (b).

Marc. 15. Nici aprind lumina și o pun supt obroc, ci în sfeașnic, și luminează tuturor celor din casă.

16. Așa să lumineaze lumina voastră înaintea oamenilor, ca,* văzând faptele voastre ceale bune, să mărească pre Tatăl vostru Cel din ceriuri.

*1 Pet. 2, 12

17. Să nu gândiți că am venit să strâc leagea sau prorocii. N-am venit să o strâc, ci să o plinesc.

Luca 18. Că adevăr zic voao, până ce va trece ceriul și pământul, o iotă sau o cirtă nu va trece din leage, până ce toate să vor face.

Iac. 19. Deci, cel ce va strica una dintru aceste porunci mai mici și va învăța așa pre oameni, mai mic să va chema întru împărăția ceriurilor; iară cel ce va face și va învăța, acesta mare să va chema întru împărăția ceriurilor.

20. Că zic voao că, de nu va întrece dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția ceriurilor.

Ieșir. 21. Auzit-ați că s-au zis celor mai demult: «Să nu ucizi; iară cel ce va ucide vinovat va fi judecării».

2 Leage 5, 17 22. Iară Eu zic voao că tot cel ce să mânie pre fratele său în deșert vinovat va fi judecării; iară cine va zice fratelui său «Raca» (v) vinovat va fi săborului; iară cel ce-i va zice «Nebune» vinovat va fi gheenii (g) focului.

23. Deci, dară, de aduci darul tău la oltariu și acolo-ți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta,

24. Lasă acolo darul tău înaintea oltariului și mergi de te împacă întâiu cu fratele tău; și atunci, venind, ado darul tău.

13. (a) De nimica nu va fi bună. 14. (b) Adecă: cetatea care stă deasupra muntelui nu să poate ascunde. 25. (b) Vez la Sfântul Vasilie regula scurtă; (g) Matcii.

25.* Împacă-te cu pârâșul tău degrab, până ești pre cale cu el, ca nu cumva să te dea pârâșul judecatoriului, și judecatoriul să te dea slugii și să te arunce în temniță.

*Luca 12, 58

26. Adevăr zic ție: Nu vei ieși de acolo, până nu vei da fileariul cel mai de pre urmă.

27. Auzit-ați că s-au zis celor mai demult:* «Să nu curvești».

*Ieșir. 20, 14

28. Iară Eu zic voao că tot cel ce să uită la muiare, ca să o poftască pre ea, iată, au curvit cu ea întru inima sa.

29.* Iară de te smintește pre tine ochiul tău cel drept, scoate-l pre el și-l lapadă de la tine; că mai bine easte ție ca să piiară unul din mădulările tale și nu tot trupul să se arunce în gheena.

*Marc. 9, 47

30. Și, de te smintește pre tine mâna ta cea dreaptă, taie-o pre ea și o lapadă de la tine; că mai bine easte ție ca să piiară unul din mădulările tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheena.

31. Și s-au zis că:* «Oricine-și va lăsa muiarea sa să-i dea ei carte de slobozire».

*Marc. 10, 11

32. Iară Eu zic voao că tot cel ce-și va lăsa muiarea sa, fără de cuvânt de curvie, o face pre ea să preacurvească și cel ce va lua pre cea lăsată preacurvește.

Luca 16, 18

33. Iară ați auzit că s-au zis celor de demult:* «Să nu juri strâmb; ci să dai Domnului jurământurile tale».

*Ieși. 20, 7

34. Iară Eu zic voao: Nicidecum să nu jurați, nici pre ceriu, că easte scaonul lui Dumnezeu,

19, 12

35. Nici pre pământ, că easte așternut picioarelor Lui; nici pre Ierusalim, că easte cetatea marelui Împărat,

2 Leage 5, 11

36. Nici pre capul tău să nu juri, că nu poți să faci un păr alb sau negru.

Iacov 5, 12

37.* Ci să fie cuvântul vostru: «Așa, așa; nu, nu»; iară ce easte mai mult decât acestea de la cel rău easte.

*Iaco. 5, 12

38. Auzit-ați că s-au zis:* «Ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte».

*Ieșire 21, 24

39. Iară Eu zic voao: Să nu vă puneți împotriva răului, ci de te va lovi cineva preste fața obrazului cea dreaptă, întoarce-i lui și ceaalaltă.

Leviț. 24, 20

40.* Și celui ce va să se judece cu tine și să-ți ia haina ta, lasă-i lui și cămașa.

2 Leage 16, 7, 8

41.* Și, de te va sili cineva să mergi un mil de loc, mergi cu el doao.

*Levi. 29, 12

42.* Celui ce ceare de la tine dă-i, și de cel ce va să se împrumute de la tine nu te întoarce.

[19, 18]

43. Auzit-ați că s-au zis:* «Să iubești pre deapropapele tău și să urăști pre vrăjmașul tău».

*Luca 6, 27

44. Iară Eu zic voao:* Iubiți pre vrăjmașii voștri, grăiți de bine pre cei ce vă grăiesc de rău pre voi,** faceți bine celor ce vă urăsc pre voi și vă rugați pentru cei ce vă asupresc și vă gonesc pre voi.

*Marc. 12, 20

**Luca 23, 34

Fapt. 7, 59

45. Ca să fiți fii Tatălui vostru, Carele easte în ceriuri; că soarele Său îl răsare

6 EVANGHELIIA DE LA MATEIU

preste cei răi și preste cei buni și ploao preste cei drepți și preste cei nedrepti.

46. Că, de veți iubi pre cei ce vă iubesc pre voi, ce plată veți avea? Au nu și vameșii fac aceasta?

47. Și de veți întreba de sănătate numai pre priiatinii voștri, ce faceți mai mult? Au nu și păgânii fac așa?

48. Drept aceea, fiți voi desăvârșit, precum și Tatăl vostru Cel din ceriuri easte desăvârșit.

CAP 6

Învățã Hristos cum trebuie să se facã milostenie și rugãciune; și dã ucenicilor învățaturã a să ruga și greșealele altora a ierta; și iarăși, în ce chip trebuie a posti; nu pre pãmânt, ci în ceriu a strãnge comoarã; ochiul a-l curăți; a nu sluji la doi domni; pentru aceea, oprește grija de hranã, de haine și de mâine.

1. uați aminte, milosteniia voastră să nu o faceți înaintea oamenilor, ca să vadă ei; iară de nu, plată nu veți avea de la Tatăl vostru, Carele easte în ceriuri.

2. Deci, când faci milostenie, nu trãmbita înaintea ta, precum cei fățarnici fac în adunări și în uliți, ca să se mărească de la oameni; adevăr zic voao, că-și iau plata sa.

3. Iară tu, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta.

4. Să fie milosteniia ta întru ascuns și Tatăl tău, Cel ce veade întru ascuns, Acela va da ție la arătare.

5. Și, când te rogi, nu fii ca fățarnicii, că iubesc în adunări și în unghiurile uliților, stând să se roage, ca să se areate oamenilor; adevăr zic voao că-și iau plata sa.

6. Iară tu, când te rogi, întrã în cămara ta și, încuind ușa ta, te roagã Tatălui tău într-ascuns și Tatăl tău, Cel ce veade întru ascuns, va da ție la arătare.

7. Iară când vă rugați, nu grăiți multe ca păgânii, că le pare că întru multă vorba lor să vor auzi.

8. Deci, să nu vă asămănați lor, că știe Tatăl vostru ceale ce vă trãbuiesc voao, mai înainte de ce ceareți voi de la Dânsul.

*Luca 9. Drept aceea, așa să vă rugați voi: *
11, 2 «Tatăl nostru Carele ești în ceriuri, sfințas-
că-se numele Tău.

10. Vie împărăția Ta, fie voia Ta, precum în ceriu, și pre pãmânt.

11. Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o noao astăzi.

12. Și ne iartă noao deatoriile noastre, precum și noi iertăm deatornicilor noștri.

13. Și nu ne duce pre noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a Ta easte împărăția și putearea și mărirea, în veaci. Amin!»

Sira. 14. Că, de veți ierta oamenilor greșealele
28, 4 lor, ierta-va și voao Tatăl vostru Cel ceresc.

Marc. 15. Iară de nu veți ierta oamenilor greșealele
11, 25 lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșealele
Jos voastre.

18, 35

CAP 6

16. Iară când agiunați, nu vă faceți ca cei fățarnici, triști, că-și smolesc fețele sale, ca să se areate oamenilor că ajună; adevăr zic voao că-și iau plata sa.

17. Iară tu, când ajuni, unge capul tău și fața ta o spală,

18. Ca să nu te arăți oamenilor că ajuni, ci Tatălui tău, Celui ce easte întru ascuns; și Tatăl tău, Cel ce veade întru ascuns, va da ție la arătare.

19. Nu vă adunați voao comori pre pãmânt, unde rugina și moliile le stracă, și unde furii le sapă și le fură,

20.* Ci vă adunați voao comori în ceriu, unde *Luca
nici rugina, nici moliile nu o stracă, și unde 12, 33
furii nu o sapă, nici o fură. 1 Tim.

21. Că unde easte comoara voastră, acolo va fi și inima voastră. 6, 19

22.* Lumina trupului easte ochiul; de va fi, *Luca
dară, ochiul tău curat, tot trupul tău va fi 11, 34
luminos.

23. Iară de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat; deci, dară, dacă lumina carea e întru tine easte întunearec, dară întunearecul cât va fi?

24.* Nimeni nu poate la doi domni sluji, că *Luca
au pre unul va urî și pre altul va iubi, au pre 16, 13
unul va cuprinde și pre altul va urghisi; nu puteți lui Dumnezeu sluji și mamonii.

25.* Pentru aceasta, zic voao: Nu vă grijiți cu *Psal.
sufletul vostru ce să mâncați și ce să beați, 54, 23
nici cu trupul vostru, cu ce să vă îmbrăcați; Luca
au nu easte sufletul mai mult decât hrana și 12, 22
trupul decât îmbrăcăminte? Filip.

26. Căutați la paserile ceriului, că nici 4, 6
samănă, nici seaceră, nici adună în jigniță; și 1 Tim.
Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește pre eale. 6, 7

Au nu sânteți voi cu mult mai aleși decât 1 Pet.
acealea? 5, 7

27. Dară cine dintru voi, grijindu-să, poate să-și adaogă statului său un cot?

28. Și de haină ce vă grijiți? Socotiți crinii câmpului cum cresc: nici să ostenesc, nici torc.

29. Iară zic voao că nici Solomon, întru toată mărirea sa, nu s-au îmbrăcat ca unul dintru aceștia.

30. Deci, deacă iarba câmpului, carea astăzi easte și mâine să aruncă în cuptoriu, Dumnezeu așa o îmbracă, au nu cu mult mai vârtos pre voi, puțin credincioși?

31. Drept aceea, să nu vă grijiți, zicând: «Ce vom mâ[n]ca?», sau «Ce vom bea?», sau «Cu ce ne vom îmbrăca?»

32. Că toate aceastea păgânii le caută; că știe Tatăl vostru Cel ceresc că vă trebuiesc aceastea toate.

33. Deci, căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și aceastea toate să vor adaoge voao.

34. Drept aceea, nu vă grijiți de zioa de mâine, că zioa de mâine va griji de ale sale; ajunge zilei răutatea ei.

CAP 7

Învățã a nu judeca pentru oșapoc în ochiul fratelui și bârna în ochiul său; Sfânta a nu să da câinilor; tot cel ce ceare, caută și bate, de la Dumnezeu să aude; a face altora ce vrem să ni să facă noao; prin poarta cea strâmtă a întra la viață; cum să cunosc prorocii mincinoși și pomul bun de cel rău; asemănare de cel ce aude cuvintele lui Hristos și de cel ce lucrează sau nu lucrează după dânsule.

- *Luca 6, 37
Rom. 2, 20 [1]
Marc. 4, 24
1. u* judecați, ca să nu vă judecați.
2. Că, cu ce judecată veți judeca, vă veți judeca; și, cu ce măsură veți măsura, se va măsură voao.
3. Iară ce vezi ștercul din ochiul fratelui tău, iară bârna cea din ochiul tău nu o simți?
4. Sau, cum vei zice fratelui tău: «Lasă să scoț ștercul din ochiul tău și, iată, bârna easte în ochiul tău?»
5. Fățarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți ștercul din ochiul fratelui tău.
6. Nu dați sfintele câinilor, nici aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce pre eale cu picioarele sale și, întorcându-să, să vă rumpă pre voi.
- *Marc. 11, 24
- 7.* Ceareți și se va da voao, căutați și veți afla, bateți și să va deschide voao.
- Luca 11, 9
8. Că tot cel ce ceare ia, și cel ce caută află, și celui ce bate să va deschide.
- Ioan 14, 13
- 9.* Sau cine easte dintru voi omul de la carele, de va ceare fiul său pâine, au, doară, piază va da lui?
- Iaco. 1, 6
10. Sau de va ceare peaște, au, doară, șearpe va da lui?
- *Luca 11, 11
11. Deci, dacă fiind voi răi, știți dări bune da fiilor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl vostru cel din ceriuri va da ceale bune celor ce cer de la Dânsul!
- *Tovi. 4, 16
- 12.* Drept aceaea, toate câte vreați să vă facă voao oamenii, așa și voi să le faceți lor, că așa easte legea și prorocii.
- Luca 6, 31
- 13.* Întrați prin poarta cea strâmtă, că largă e poarta și lată calea carea duce în perire și mulți sânt carii întră printr-însa.
- *Luca 13, 24
14. Că strâmtă easte poarta și îngustă calea carea duce în viață; și puținii sânt carii o află pre dânsa.
15. Păziți-vă de prorocii cei mincinoși, carii vin la voi în haine de oi, iară înlăuntru sânt lupi răpitori.
16. Din rodurile lor veți cunoaște pre ei; au, doară, culeg din spini struguri sau din scai smochine?
17. Așa tot pomul bun poame bune face, iară pomul rău poame reale face.
18. Nu poate pomul bun să facă poame reale, nici pomul rău să facă poame bune.
- *Sus. 3, 10
- 19.* Tot pomul carele nu face roadă bună să taie și în foc să aruncă.
20. Drept aceaea, din rodurile lor veți cunoaște pre ei.
- *Gios 25, 11
- 21.* Nu tot cel ce zice mie: «Doamne, Doamne!», va întra în împărăția ceriurilor, ci cel ce face

voia Tatălui Mieu Carele easte în ceriuri.

22. Mulți vor zice mie în zioa aceaea: «Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am prorocit?» Și cu numele Tău am scos draci, și cu numele Tău puteri multe am făcut?»

23. Și atunci voiu mărturisi lor că: «Niciodată nu v-am cunoscut pre voi;* duceți-vă de la Mine toți cei ce lucrați fărădelege».

24. Drept aceaea, tot cel ce aude cuvintele Meale aceastea și le face, asămăna-voiu pre el bărbatului înțelept, care au zidit casa sa pre piază.

25. Și s-au pogorât ploaie și au venit râuri și au bătut vânturi și au lovit casa aceaea și nu au căzut, că era întemeiată pe piază.

26. Și tot cel ce aude cuvintele Meale aceastea și nu le face să va asămăna bărbatului nebun, carele au zidit casa sa pre năsip.

27. Și s-au pogorât ploaie și au venit râuri și au bătut vânturi și au lovit casa aceaea și au căzut; și au fost cădearea ei mare”.

28. Și au fost deacă au sfârșit Iisus cuvintele aceastea, să mira noroadele de învățatura Lui.

29.* Că învăța pre ei ca cel ce are putere, și nu ca cărturarii.

CAP 8

Pre bubosul cel vindecat îl trimite Iisus la preoți; vindecă sluga sutașului, a căruia credință o laudă, și pre soacra lui Petru de friguri, și pre alți mulți bolnavi; cu cuvântul scoate duhurile; pre cărturariul ce vrea a-I urma îl leapădă; iară altuia, neîngropând pre tatăl său, a-I urma poruncește; turburându-să de valuri corabiia și de ucenici defăimându-să, domoleaște marea; și pre doi îndrăciți la gheraseani îi izbăvește, lăsând dracii a întra în porci, care văzând gheraseanii îl roagă să se depărteaze din hotarale lor.

1.* ară pogorându-Să El din munte, au mers după El noroadle multe.

2. Și, iată, un lepros (a), venind, să închina Lui, zicând: „Doamne, de vrei, poți să mă curățești”.

3. Și, tinzând mâna, s-au atins de el Iisus, zicând: „Voiu, curățește-te”. Și îndată s-au curățit lepra lui.

4. Și au zis Iisus lui: „Vezi, nimărui să nu spui, ci mergi de te* arată preotului și du darul carele au poruncit Moisi întru mărturie lor”.

5. Și, întrând Iisus în Capernaum, venit-au la Dânsul un sutaș, rugându-L,

6. Și zicând: „Doamne, pruncul mieu zace în casă neputincios (b) și rău să chinuiaște”.

7. Și i-au zis Iisus lui: „Eu, venind, voiu tămădui pre dânsul”.

8. Și, răspunzind sutașul, au zis:* „Doamne, nu sânt vreadnic ca să întri supt acoperemântul mieu, ci zi numai cu cuvântul și să va tămădui pruncul mieu.

9. Că și eu sânt om supt biruință, având supt mine ostași, și zic acestuia: «Mergi»,

2. (a) Bubos.

6. (b) Slăbănog.

Luca 6, 46

*Fap. 19, 15

*Psal. 6, 9

Gios 25, 41

Luca 13, 27

Luca 6, 48

Roma. 2, 13

Iaco. 1, 22

*Marc. 2 [1], 22
Luca 4, 32

*Marc. 1, 40

Luca 5, 12

*Leviț. 14, 2

Luca 7, 1

*Luca 7, 7

Și merge, și altuia: «Vino», și vine; și slugii mele: «Fă aceasta», și face”.

10. Iară Iisus, auzind aceasta, s-au mirat și-au zis celor ce vinea după Dânsul: „Adevărat zic voao, nici în Israil n-am aflat atâta credință.

Mala. 11. Însă zic voao că mulți de la răsărituri și de la apusuri vor veni și să vor odihni cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov într-o împărăția ceriurilor.

12. Iară fiii împărăției să vor arunca într-o întunecare cel mai din afară; acolo va fi plâns și scârșnire dinților”.

13. Și au zis Iisus sutașului: „Mergi, și precum ai crezut să fie ție”. Și s-au tămăduit pruncul lui într-o acel ceas.

14. Și, întrând Iisus în casa lui Petru, au văzut pre soacra lui zăcând și aprinsă de friguri.

15. Și s-au atins de mâna ei și o au lăsat pre ea frigurile și s-au sculat și slujia Lui.

Marc. 16. Iară făcându-să seară, adus-au Lui pre mulți îndrăciți și scotea duhurile cu cuvântul și pre toți cei bolnavi îi vindeca,

*Isaiia 17. Ca să se plinească ce s-au zis prin Isaiia, prorocul, ce zice: „Acela neputințele noastre le-au luat și durerile le-au purtat”.

1 Pet. 18. Și, văzând Iisus gloate multe împrejurul Său, au poruncit să meargă de ceaa parte.

19. Și, apropiindu-să un cărturariu, au zis Lui: „Învățătoriule, voi să merg după Tine, oriunde vei merge”.

*Luca 20. Și-au zis Iisus lui: „Vulpile au vizunii și pasărele ceriului cuiburi, iară Fiiul Omenesc nu are unde să-și pleace capul”.

21. Iară altul din ucenicii Lui au zis Lui: „Doamne, lasă-mă mai înainte să mă duc și să îngrop pre tatăl meu”.

22. Iară Iisus au zis lui: „Vino după mine și lasă pre morți să-și îngroape pre morții săi”.

Marc. 23. Și, întrând El în corabie, au mers după Dânsul ucenicii Lui.

Luca 24. Și, iată, vifor mare s-au făcut în mare, cât să acoperea corabiia cu valurile; iară El dormia.

25. Și, venind ucenicii Lui, L-au deșteptat pre El, zicând: „Doamne, mântuiaște-ne, că perim”.

26. Și le-au zis lor: „Ce sânteti înfricați, puțin credincioși?” Atunci, sculându-Să, au poruncit vânturilor și mării și s-au făcut liniște mare.

27. Iară oamenii s-au mirat, zicând: „Cine easte Acesta, că și vânturile și marea ascultă de El?”

Marc. 28. Și, venind El de ceaa parte, în laturea ghergheseanilor, L-au întâmpinat pre Dânsul doi îndrăciți, ieșind din mormânturi, foarte răi, cât nimeni nu putea să treacă pre calea aceea.

29. Și, iată, striga, zicând: „Ce e noao și Ție, Iisuse, Fiiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme să ne muncești pre noi?”

Marc. 30. Și era departe de la ei o turmă mare

de porci, pascând.

31. Iară dracii ruga pre Dânsul, zicând: „Deacă ne scoți pre noi, poruncește-ne noao să ne ducem în turma cea de porci”.

32. Și au zis lor: „Duceți-vă”; iară ei, ieșind, s-au dus în turma porcilor. Și, iată, s-au pornit toată turma porcilor și au sărit de pre țarmuri în mare și s-au înecat în ape.

33. Iară păstorii au fugit și, venind în cetate, au spus toate, și de cei îndrăciți.

34. Și, iată, toată cetatea au ieșit într-o întâmpinarea lui Iisus* și, văzându-L pre El, L-au rugat ca să treacă din hotarale lor.

Luca 8, 32

*Marc. 6 [5], 17
Luca 8, 37

CAP 9

Vindecă pre cel slăbănog, cărtind cărturarii, căci zisease lui că i s-au iertat păcatele. Chiiamă pre Mateiu, vameșul, și răspunde fariseilor ce cărtea, căci mănca cu vameșii și căci nu postesc ucenicii lui; muiarea o vindecă de curgerea sângelui; fata voivodului cea moartă o deșteaptă; dând vedere la doi orbi; pre un îndrăcit mut îl vindecă; și pre-tutindinea, propoveduind, vindecă toate neputințele, zicând: „Seceris e mult, iară lucrători puțini”.

1. **S**i, întrând în corabie, au trecut și-au venit în cetatea Sa.

2.* **S**i, iată, au adus Lui pre un slăbănog, zăcând în pat; și, văzând Iisus credința lor, au zis slăbănogului: „Cutează, fiule, iartă-să ție păcatele tale”.

3. Și, iată, oarecarii din cărturari zicea într-o sine: „Acesta huleaște”.

4. Și, văzând Iisus gândurile lor, au zis: „Pentru ce voi cugetați ceale reale într-o inimile voastre?”

5. Că ce easte mai lezne a zice: «Iartă-să păcatele tale», au a zice: «Scoală-te și umblă?»

6. Ci, ca să știți că puteare are Fiiul Omenesc a ierta păcatele pre pământ (atunci au zis slăbănogului): «Scoală, ia-ți patul tău și mergi în casa ta»”.

7. Și, sculându-să, s-au dus în casa sa.

8. Iară gloatele, văzând, s-au mirat și au mărit pre Dumnezeu, Cel ce au dat puteare ca aceasta oamenilor.

9.* Și, trecând Iisus de acolo, au văzut pre un om șazănd la vamă, anume Mateiu, și au zis lui: „Vino după Mine”; și, sculându-să, au mers după Dânsul.

10. Și au fost când șădea El în casă, și, iată, mulți vameși și păcătoși venind șădea cu Iisus și cu ucenicii Lui.

11. Și, văzând fariseii, zicea ucenicilor Lui: „Pentru ce cu vameșii și cu păcătoșii mănâncă Învățătoriul vostru?”

12. Iară Iisus, auzind, au zis lor: „Nu trebuie sănătoșilor doftor, ci bolnavilor.

13. Iară, mergând, învățați ce easte* «Mila voiu și nu jârtva»; că nu am venit să chem pre cei drepti, ci pre cei păcătoși, la pocăință”.

14. Atunci, au venit la Dânsul ucenicii lui Ioan, zicând:* „Pentru ce noi și fariseii ajunăm mult, iară ucenicii tăi nu ajună?”

*Marc. 2, 3
Luca 5, 18

*Marc. 2, 14
Luca 5, 27

*Osie 6, 6
Jos 12, 7
*1 Tim. 1, 15

15. Și le-au zis lor Iisus: „Au, doară, pot fiii nunții jăli până când easte cu dânșii mirele? Iară vor veni zile, când să va lua de la dânșii mirele, și atunci vor ajuna.

16. Și nime nu pune peatec nou (a) la haină veachie, că-și ia sfârșitul său de la haină și mai mare gaoră să face.

17. Nici bagă vin nou în foi vechi; iară de nu, să rump foi și vinul să varsă și foi pier; ci bagă vinul cel nou în foi noi și amândoa să țin”.

Marc. 5, 22 Luca 8, 41 18. Aceastea grăind El lor, iată, un boiaru venind să închina Lui, zicând că: „Fiica mea acum muri; ci, venind, pune mâna Ta preste ea și va învia”.

19. Și, sculându-Să Iisus, s-au dus după Dânsul și ucenicii Lui.

Marc. 5, 25 Luca 8, 43 20. (Și, iată, o muiare, căriia curgea sânge de doisprăzece ani, venind dinapoi, s-au atins de poalele veșmântului lui.

21. Că zicea întru sine: „Numai de mă voi atinge de veșmântul Lui, mă voi mântui”.

22. Iară Iisus, întorcându-Să și văzând pre ea, au zis: „Cutează, fată, credința ta te-au mântuit”. Și s-au mântuit muiarea din ceasul acela).

23. Și, venind Iisus în casa boiarului și văzând pre fluierători și pre gloată gâlcevind,

24. Au zis lor: „Duceți-vă de aici, că nu au murit fecioara, ci doarme”. Și ei râdea de Dânsul.

25. Iară după ce s-au scos afară gloata, întrând, o au prins de mâna ei și s-au sculat fecioara.

26. Și au ieșit veastea aceasta în tot pământul acela (b).

27. Și, trecând de acolo Iisus, au mers după Dânsul doi orbi, strigând și zicând: „Miluiaște-ne pre noi, Fiiul lui David!”

28. Iară deaca au venit în casă, s-au apropiat la Dânsul orbii și le-au zis lor Iisus: „Creadeți că pociu să fac Eu aceasta?” Au zis Lui: „Așa, Doamne”.

29. Atunci, s-au atins de ochii lor, zicând: „După credința voastră să fie voao”.

30. Și s-au deschis ochii lor și le-au poruncit lor Iisus, zicând: „Vedeți ca nimenea să nu știe”.

31. Iară ei, ieșind, L-au vestit pre Dânsul în tot pământul acela.

Jos 12, 22 Luca 11, 14 32. Iară, după ce au ieșit ei, iată, au adus pre un om mut îndrăcit.

33. Și, după ce au scos pre dracul, au vorbit mutul și s-au mirat mulțimea, zicând că niciodată nu s-au arătat așa în Israil.

34. Iară fariseii zicea: „Cu domnul dracilor scoate dracii”.

Marc. 6, 6 35. Și umbla Iisus prin toate cetățile și orașele, învățând în adunările lor și propoveduind Evangheliia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în

16. (a) Pănură nenălbită. 26. (b) Preste tot.

norod.

36. Iară văzând El noroadale, I s-au făcut milă de eale, că era năcăjite și răsipite, ca și oile ceale ce nu au păstoriu.

37. Atunci, au zis ucenicilor Săi: „Iată, săcerișul easte mult, iară lucrători puțini.

*Luca 10, 2

38. Deci, rugați pre Domnul săcerișului ca să scoată lucrători la săcerișul Său”.

CAP 10

Trimiterea și îndreptarea celor 12 apostoli (a căroro nume să însămnează aici) a propovedui jidovilor; și neputincioșii a-i vindeca, carii asupra realelor ce să întâmplă aici să înștiințază și să întăresc; Hristos n-au venit a trimite pace, ci sabie, și pre Dânsul trebuie a-L mărturisi înaintea oamenilor, nici a iubi ceva mai mult decât pre El; iară cel ce cinstește pre alții pentru Hristos pre Hristos cinstește și așa plată va lua.

1.* i, chemând pre cei doisprăzece ucenici ai Săi, le-au dat lor putere preste duhurile ceale necurate, ca să le scoată pre eale și să tămăduiască toată boala și toată neputința.

*Marc. 3, 13 Luca 6, 13 9, 1

2. Iară numele acelor doisprăzece apostoli sânt aceastea: Cel dintâiu, Simon, cel ce să zice Petru și Andreiu, fratele lui; Iacov a lui Zevedeu și Ioan, fratele lui;

3. Filip și Vartolomeiu, Toma și Mateiu, vameșul; Iacov a lui Alfeiu și Leivi, carele să cheamă Tadeu;

4. Simon Cananit și Iuda Iscariotealul, carele L-au și vândut pre Dânsul.

5. Pre acești doisprăzece i-au trimis Iisus, poruncind lor și zicând (a): „În calea păgânilor să nu mergeți și în cetatea samaritanilor să nu intrați.

6.* Ci mai vărtos vă duceți la oile ceale pierdute ale casii lui Israil.

*Fapt. 13, 46 [26]

7. Și, umblând, propoveduiți, zicând că s-au apropiat împărăția ceriurilor.

8. Pre cei bolnavi vindecați, pre cei leproși curățiți, pre cei morți înviați, pre draci scoateți; în dar ați luat, în dar să dați.

9.* Să nu aveți (b) aur, nici argint, nici aramă la brânele voastre.

*Marc. 6, 8

10. Nici traistă pre cale, nici doao haine, nici încălțeminte, nici toiag, că vreadnic easte lucrătoriul de hrana sa.

Luca 9, 3 10, 4

11. Iară ori în care cetate sau oraș veți intra, întrebați: «Cine easte întru aceaea vreadnic?» Și acolo să rămâneți până când veți ieși (v).

12. Și, întrând în casă, urați bine ei.

13. Și, de va fi vreadnică casa, să vină pacea voastră preste ea, iară de nu va fi vreadnică, pacea voastră la voi să se întoarcă.

14. Și oricine nu va priimi pre voi nici va

5. (a) Adecă: la păgâni și la samariteani să nu meargă să propoveduiască, și mai vărtos la jidovi să se ducă. 9. (b) Agonișiți. 11. (v) Oriunde vor merge, să întreabe cine easte om cu nume bun de omenie și la acela să sălășluiască.

10 EVANGHELIIA DE LA MATEIU

asculta cuvintele voastre, ieșind (g) din casa sau din cetatea aceea, să scuturați pravul de pre picioarele voastre.

15. Adevăr zic voao, mai ușor va fi pământului Sodomului și Gomorului în zioa judecării, decât cetății aceia.

Luca 16. Iată, Eu vă trimit pre voi ca oile în mijlocul lupilor; fiți, dară, înțelepți ca șerpții și proști ca porumbii.

17. Iară vă păziți de oameni, că vă vor da pre voi la săboară și în adunările sale vă vor bate.

18. Și înaintea domnilor și a împăraților veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor și neamurilor.

Luca 19. Iară când vă vor da pre voi, nu vă grijireți cum și ce veți grăi, că să va da voao în ceasul acela ce veți grăi.

20. Că nu sânteti voi carii grăiți, ci Duhul Tatălui vostru easte Cel ce grăiaște întru voi.

21. Și va da frate pre frate la moarte și tată pre fiu și să vor scula feciorii asupra părinților și îi vor ucide pre dânșii.

22. Și veți fi urâți de toți pentru numele Mieu, iară cel ce va răbda până în sfârșit, acela să va mântui.

23. Iară când vă vor goni pre voi în cetatea aceasta, fugiți într-alta, că adevăr zic voao, nu veți sfârși cetățile lui Israil până când va veni Fiiul Omenesc.

Luca 24. Nu easte ucenicul preste dascalul, nici sluga preste domnul său.

Ioan 25. Ajunge ucenicului să fie ca dascalul său și sluga ca domnul său; deci, deacă pre stăpânul casii l-au numit Velzevub, cu cât mai vârtos pre casnicii lui?

Marc. 26. Deci, să nu vă teameți de dânșii, că nimica nu easte acoperit care nu să va descoperi și ascuns care nu să va ști.

Luca 27. Ce zic voo într-un întunearec spuneți în lumină, și ce auziți la ureache propoveduiți prin căsi (d).

28. Și nu vă teameți de cei ce ucid trupul, iară sufletul nu-l pot ucide, ci vă teameți mai vârtos de cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheena.

2 Împăr. 29. Au nu doao pasări să vând cu un as? (e) Și nici una dintru dânșale nu va cădea pre pământ, fără de Tatăl vostru.

Fapte 30. Iară a voștri și perii capului toți sânt numărați.

31. Drept aceea, nu vă teameți, că decât multe pasări sânteti mai aleși voi (j).

Marc. 32. Tot, dară, (dz) cel ce Mă va mărturisi pre Mine înaintea oamenilor, mărturisi-l-voiu și Eu pre el înaintea Tatălui Mieu Carele easte în ceriuri.

Luca 33. Iară cel ce să va lăpăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voiu lăpăda de el înaintea Tatălui Mieu Carele easte în ceriuri.

14. (g) Când veți ieși. 27. (d) Preste. 29. (e) Asariu asse sau fileariu. 31. (j) Buni. 32. (dz) Deci toate.

CAP 10 ȘI 11

34. Să nu vă pară că am venit să arunc pace pre pământ; n-am venit să arunc pace, ci sabie.

35. Că am venit să despart (z) pre om de tatăl său și pre fată de mumă-sa și pre nor de soacră-sa.

36.* Și vrăjmașii omului, casnicii lui. *Mihe.

37.* Cel ce iubeaște pre tată sau pre mumă mai mult decât pre Mine nu easte vreadnic de Mine; și cel ce iubeaște pre fiu au pre fată mai mult decât pre Mine nu easte vreadnic de Mine. 7, 6 *Luca 14, 26

38. Și cel ce nu ia crucea sa și nu vine după Mine nu easte vreadnic de Mine.

39. Cel ce ș-au aflat sufletul său piarde-l-va pre el; și cel ce-și* va piarde sufletul său pentru Mine afla-l-va pre el. *Marc. 8, 34

40.* Cel ce vă priimeaște pre voi pre Mine mă priimeaște; și cel ce mă priimeaște pre Mine priimeaște pre Cel ce M-au trimis pre Mine. Luca 14, 27 *Luca 9, 24

41. Cel ce priimeaște pre proroc, în nume de proroc, plata prorocului va lua; și cel ce priimeaște pre drept, în nume de drept, plata dreptului va lua. 17, 33 Ioan 12, 25

42.* Și oricarele va adăpa pre unul dintr-acești mai mici cu un păhar de apă reace, numai în nume de ucenic, adevăr zic voao, nu-și va piarde plata sa". Luca 5, 16 Ioan 13, 20 *Marc. 9, 41

CAP 11

Ioan din temniță trimite soli la Iisus, Cari, după răspunsul Domnului ducându-Să însuși înaintea gloatelor, laudă pre Ioan; iară pre jidovi îi asamănă pruncilor ce strigă împreună în târg, probozind cetățile ceale împetrite, în care multe minuni făcusă; mărturisirea lui Iisus cătră Tatăl; pre cei însărcinați chiiamă cătră Sine Iisus, zicând: „Jugul Mieu e bun și sarcina mea ușoară”.

1. Și au fost după ce au sfârșit Iisus a porunci celor doisprăzeace ucenici ai Săi, au trecut de acolo, să înveaște și să propoveduiască în cetățile lor.

2.* Iară Ioan, auzind din prinsoare lucrurile lui Hristos, trimițind pre doi din ucenicii săi, *Luca 7, 18

3. Au zis lui: „Tu ești Cel ce vine, au pre altul să așteptăm?”

4. Și, răspunzând Iisus, au zis lor: „Mergând, spuneți lui Ioan ceale ce auziți și vedeți:

5.* Orbii văd și șchiopii umblă, leproșii să curățasc și surzii aud, morții să scoală și** săracilor (i) bine să vesteaste. *Isaia 35, 5 **Isaie 61, 1

6. Și fericit easte cel ce nu să va sminti în Mine”.

7.* Iară, ducându-să ei, au început Iisus a grăi gloatelor de Ioan: „Ce ați ieșit în pustie să vedeți? Au trestie clătită de vânt? *Luca 7, 24

8. Dară ce ați ieșit să vedeți? Au om îmbrăcat în haine moi? Cei ce poartă ceale moi în casăle împăraților sânt.

9. Dară ce ați ieșit să vedeți? Proroc? Adevărat grăiesc voao și mai mult decât pro-

35. (z) Osăbesc. 5. (i) Într-unele să află: săracii bine să vestesc.

roc.

Mala. 10. Că acesta easte de carele s-au scris:

3, 1 «Iată, Eu trimit pre îngerul Mieu înaintea fea-
Marco ții tale, carele va găti calea ta înaintea ta».

11 [1], 2 11. Adevăr zic voao, nu s-au sculat întră cei

Luca născuți din muieri mai mare decât Ioan

7, 27 Botezătoriu; iară cel mai mic întră împărăția

ceriurilor mai mare decât el easte.

12. Iară din zilele lui Ioan Botezătoriuului
până acum, împărăția ceriurilor să sileaste
și cei ce să silesc o apucă pre ea (a).

13. Că toți prorocii și leagea până la Ioan
au prorocit.

Mala. 14. Și, de vreați să priimiți, acesta easte

4, 5 Ilie, carele va să vină.

15. Cel ce are urechi de auzit să audă.

16. Iară cui voiu asămăna neamul acesta?
Aseamenea easte pruncilor, carii șed în
târguri și strigă soților săi,

17. Și zic: «Fluierat-am voao și nu ați jucat;
plâns-am voao și nu v-ați tânguit».

18. Că au venit Ioan, nici mâncând, nici
bând, și zic: «Drac are».

19. Venit-au Fiiul Omenesc, mâncând și
bând, și zic: «Iată, om mâncătoriu și beutoriu
de vin, priiatin vameșilor și păcătoșilor!» Și
s-au îndreptat înțelepciunea de la fiii săi”.

20. Atunci, au început Iisus a împluta (b)
cetăților, întră care să făcuse ceale mai multe
puteri ale Lui, pentru că nu s-au pocăit:

Luca 21. „Vai, ție, Horazine, vai ție, Vidsaida,
10, 13 că de s-ar fi făcut în Tir și în Sidon puterile

care s-au făcut întră voi, de mult în sac și în
cenușă s-ar fi pocăit.

22. Însă zic voao: Tirului și Sidonului mai
ușor va fi în zioa judecării decât voao.

23. Și tu, Capernaum, carea te-ai înălțat până
la ceriu, până la iad te vei pogori; că, de s-ar
fi făcut în Sodoma puterile care s-au făcut
întră tine, ar fi rămas până în zioa de astăzi.

24. Însă zic voao că pământului Sodomului
mai ușor va fi în zioa judecării, decât ție”.

25. Întră acea vreme, răspunzind Iisus, au
zis: „Mărturisăscu-Mă Ție, Părinte, Doamne
al ceriului și al pământului, că ai ascuns
aceastea de cei înțelepți și înțelegători și le-ai
descoperit pruncilor.

26. Așea, Părinte, că așea au fost bunăvoință
înaintea Ta.

Ioan 27. Că toate sânt Mie date de la Tatăl Mieu
6, 46 și nime nu cunoaște pre Fiiul, numai Tatăl;

7, 28 nici pre Tatăl nime nu-L cunoaște, numai
10, 15 Fiiul și cui va vrea Fiiul să descopere.

28. Veniți la Mine, toți cei osteniți și
însărcinați, și Eu voiu odihni pre voi.

29. Luați jugul Mieu preste voi și vă în-
vățați de la Mine, că blând sânt și sme-

12. (a) Cu silă să capătă. 20. (b) A defăima cetățile.

rit cu inima* și veți afla odihnă (v) sufletelor
voastre.

30. Că jugul Mieu e bun și sarcina Mea
ușoară easte.

*Iermie
6, 16

CAP 12

Mântuiaște pre ucenicii ce smulgea sâmbăta spice și
sâmbăta vindecă mâna cea uscată; meșteșugirii fariseilor
cu tăceare îngăduind și celor vindecați a tăcea poruncind,
plineaste prorocia Isaiei, pre dracul cel mut și surd
scoțind; pre fariseii ce-i zicea că cu Velzevuv goneaște
dracii îi vedeaste de minciună, zicând: „Blăstămarea
împotriva Duhului Sfânt a fi neiertată și de tot cuvântul
deșert să va da samă”; iară cărturarilor și fariseilor ce
cerea semn li se va da, zice, semnul Ionii; și care e muma
și frații lui.

1.* n vremea aceea, mers-au Iisus
sâmbăta prin sămănături, iară
ucenicii Lui flămânzise și au înce-
put a smulge spice și a mânca.

*Marc.
2, 23
Luca
6, 1

2. Iară fariseii, văzând, au zis Lui: „Iată,
ucenicii Tăi fac ce nu easte slobod a face
sâmbăta”.

3. Iară El le-au zis lor: „Au n-ați cetit* ce au
făcut David când au flămânzit însuși și cei ce
era cu dânsul?”

*1 Împă.
21, 6

4. Cum au intrat în Casa lui Dumnezeu și
au mâncat pâinile punerii înainte, care nu era
lui slobod să le mănca, nici celor ce era cu
el,* fără numai sânguri preoților?

*Levi.

5. Sau n-ați cetit în leage* că sâmbăta preo-
ții în besearică spurcă sâmbăta și nevinovați
sânt?

24, 9
*Nume.
28, 9

6. Iară zic voao, că mai mare decât besearica
easte aici.

7. Iară de ați ști ce easte* «Milă vreau, și nu
jertvă», niciodată n-ați fi osândit pre cei
nevinovați.

*1 Împă.
15, 22
Sirah

8. Că Domn easte și al sâmbetii Fiiul
Omenesc”.

4, 17
Osia

9. Și, trecând de acolo, au venit în sinagoga
lor.

16 [6], 6
Sus

10.* Și, iată, un om era, având mână uscată;
și ei întreba pre Dânsul, zicând: „Slobod eas-
te a vindeca sâmbăta?” Ca să-L vinovățască
pre El.

9, 13
*Marc.

11.* Iară El le-au zis lor: „Cine easte dintru
voi omul carele va avea o oaie și, de va cădea
aceasta sâmbăta în groapă, au nu o va apuca
și o va scoate?”

3, 1
Luca

12. Dară omul cu cât easte mai ales (g) decât
oaia? Drept aceea, slobod easte sâmbăta a
face bine”.

6, 6
*2 Leage
22, 4

13. Atunci, au zis omului: „Întinde mâna ta”;
și o au întins și s-au făcut sănătoasă ca și
ceaealaltă.

14. Iară fariseii, ieșind, au făcut sfat asupra
Lui, ca să-L piardă pre Dânsul.

15. Iară Iisus, cunoscând, S-au dus de acolo;
și au mers după Dânsul gloate multe și i-au
tămăduit pre ei, pre toți.

16. Și le-au poruncit lor ca să nu-L vă-

29. (v) Răpaus. 12 (g) Bun.

dească pre El.

17. Ca să se plinească ce s-au zis prin Isaiia, prorocul, ce zice:

Isaiia 18. „Iată, Pruncul Mieu, pre Carele L-am ales, iubitul Mieu, întru Carele bine au voit sufletul Mieu. Pune-voiu Duhul Mieu preste Dânsul și judecată neamurilor va vesti.

19. Nu să va prici, nici va striga, nici va auzi cineva în ulițe glasul Lui.

20. Trestia zdrobită nu o va frânge și inul ce fumegă nu-l va stânge, până ce va scoate judecata spre biruință.

21. Și în numele Lui neamurile vor nădăjdi”.

22. Atunci, s-au adus Lui un îndrăcit, orb și mut, și l-au tămăduit pre el, cât cel orb și mut și vorbea și vedea.

23. Și să mira toate noroadele, și zicea: „Au, doară, acesta este Hristos, Fiiul lui David?”

Sus 24. Iară fariseii, auzind, au zis: „Acesta nu scoate dracii, fără numai cu Velzevuv, domnul dracilor”.

25. Iară Iisus, știind gândurile lor, le-au zis lor: „Toată împărăția ce să împărăchează între sine să va pustii; și toată cetatea sau casa ce să împărechează între sine** nu va sta.

26. Și, deacă satana scoate pre satana, întră sine s-au împărăcheat; cum, dară, va sta împărăția lui?

27. Și, deaca Eu cu Velzevuv scoț dracii, fiii voștri cu cine-i scoț? Pentru aceasta, ei vor fi judecătorii voștri (a).

28. Iară deacă Eu, cu Duhul lui Dumnezeu, scoț dracii, au ajuns, dară, la voi împărăția lui Dumnezeu.

29. Sau cum poate cineva să între în casa celui tare și să jăfuiască vasăle lui, de nu va lega întâiu pre cel tare și atunci va jefui casa lui?

30. Cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este, și cel ce nu strânge cu Mine răsește.

Marco 31. Pentru aceasta, zic voao: Tot păcatul și hula să va ierta oamenilor, iară hula carea este asupra Duhului nu să va ierta oamenilor.

32. Și oricine va zice cuvânt împotriva Fiiului Omenesc să va ierta lui, iară cel ce va zice împotriva Duhului Sfânt nu să va ierta lui nici întră acest veac, nici în cel ce va să fie.

33. Sau faceți pom bun și rodul lui bun; sau faceți pom (b) rău și rodul lui rău; că din rod să cunoaște pomul.

34. Pui de vipere, cum puteți grăi ceale bune, fiind răi? Că din prisosința inimii grăiaște gura.

35. Omul cel bun din vistieria cea bună a inimii scoate ceale bune; și omul cel rău din vistieria cea rea scoate ceale reale.

36. Iară zic voao că tot cuvântul deșert, care-l vor grăi oamenii, vor da samă de dânsul în zioa judecății.

37. Că din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi”.

38. Atunci, au răspuns unii din cărturari

27. (a) Ei vor judeca pre voi. 33. (b) Putred.

și din farisei, zicând: „Învățătoriule, vom să vedem sămnn de la Tine”.

39. Iară El, răspunzind, au zis lor: „Neamul rău și preacurvariu sămnn pofteaște și nu să va da lui sămnn, numai sămnnul lui Iona, prorocul.**

40. Că, precum au fost Iona în pântecul chitului trei zile și trei nopți, așa va fi și Fiiul Omenesc în inima pământului trei zile și trei nopți.

41.* Bărbații nineviteani să vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi pre el, că aceia s-au pocăit la propoveduirea lui Iona; și, iată, mai mult decât Iona, este aici.

42.* Împărăteasa austrului să va scula la judecată cu neamul acesta și-l va osândi pre el, că au venit de la marginea pământului, ca să audă înțelepciunea lui Solomon; și, iată, aici mai mult decât Solomon este.

43.* Iară când iasă duhul cel necurat din om, umblă prin locuri fără de apă, căutându-și odihnă, și nu găsește.

44. Atunci, zice: «Întoarce-mă-voiu în casa mea, de unde am ieșit», și venind o află îndelete (v), măturată și înfrumsătată.

45. Atunci, să duce și ea cu sine șapte alte duhuri, mai reale decât sine, și, întrând, lăcuiesc acolo* și sânt ceale mai de pre urmă ale omului aceluia, mai reale decât ceale dintăiu. Așa va fi și acestui neam rău”.

46.* Și, încă grăind El gloatelor, iată, muma și frații Lui sta afară, poftind (g) a grăi cu Dânsul.

47. Și au zis Lui oarecarele: „Iată, muma-Ta și frații Tăi stau afară, cercând să grăiască cu Tine”.

48. Iară el, răspunzind, au zis celui ce l-au zis Lui: „Carea este muma Mea și carii sânt frații Miei?”

49. Și, tinzind mâna Sa spre ucenicii Săi, au zis: „Iată, muma Mea și frații Miei.

50. Că oricine va face voia Tatălui Mieu Carele este în ceriuri, acela este fratele Mieu și sora și muma Mea”.

CAP 13

Șezând în corabie, pune gloatelor înainte pildele sămănătorului și a neghinelor, care ucenicilor le și tâlcuieste; și iarăși pildele de grăunțul muștarului și de aluatul în făină ascuns; de comoara și mărgăritariul cel aflat; de năvodul în mare aruncat, care pildă o și vădește; învățind în moșia sa, zice: „Prorocul nu este necinstit, numai în moșia sa”.

1. i, în zioa aceea, ieșind Iisus din casă, șădea lângă mare.

2.* Și s-au adunat la Dânsul gloate multe, cât l-au căutat Lui a intra și a șădea în corabie, și toată gloata sta pre țermure.

3. Și le-au grăit lor mult în pilde, zicând: „Iată, au ieșit sămănătorul să sa-

44. (v) Deșartă. 46. (g) Cercând.

*Jos 16, 4

**Luca

11, 29

1 Cori.

1, 22

*Iona

3, 5

*3 Împă.

10, 1

2 Para.

9, 1

*Luca

11, 24

*2 Pet.

2, 20

*Marc.

3, 31

Luca

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

8, 19

mene.

4. Și, sămănând El, unele au căzut lângă cale și au venit pasările și le-au mâncat.

5. Iară altele au căzut pre petriș, unde nu avea pământ mult, și îndată au răsărit, pentru că nu era afund în pământ.

6. Deci, răsărind soarele, s-au veștejit și, pentru că nu avea rădăcină, s-au uscat.

7. Iară altele au căzut în spini și au crescut spinii și le-au înecat.

8. Iară altele au căzut în pământ bun și da rod, una o sută, iară alta șasăzeci, iară alta treizeci.

9. Cel ce are urechi de auzit să audă.

10. Și, apropiindu-să ucenicii, au zis Lui: „Pentru ce în pilde grăiești lor?”

11. Iară El, răspunzind, au zis lor că: „Voao s-au dat a cunoaște tainele împărăției ceriurilor, iară lor nu s-au dat.

Jos 12. Că cel ce are să va da lui și va prisosi
25, 29 lui, iară cel ce nu are și ce are să va lua de la el.

13. Pentru aceasta grăiesc lor în pilde, că, văzind, nu văd și, auzind, nu aud, nici înțeleg.

*Isaia 6, 9
6, 9 Isaiia, care zice:* «Cu auzitul veți auzi și nu
veți înțelege și privind (a) veți privi și nu
veți vedea».

14. Și să plinească întru ei prorocia lui
Marco 4, 12
Luca 8, 10
Ioan 12, 40
15. Că s-au îngroșat inima norodului acestuia,
și cu urechile greu au auzit și ochii săi i-au
închis, ca nu cândva să vadă cu ochii și cu
urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să
se întoarcă și să-i vindec pre ei.

Fapte 28, 26
16. Iară ochii voștri sânt fericiți că văd și
urechile voastre că aud.

*Luca 10, 24
17.* Că adevăr zic voao că mulți proroci și
drepti au dorit să vadă ceale ce vedeți voi, și
nu au văzut, și să audă ceale ce auziți, și n-au
auzit.

18. Voi, dară, auziți pilda sămănătorului.

19. La tot cel ce aude cuvântul împărăției și nu înțelege vine cel rău și răpește ce s-au sămănat în inima lui; acesta este care s-au sămănat lângă cale.

20. Iară care este pre petriși sămănat, acesta este carele aude cuvântul și îndată cu bucurie priimește.

21. Și nu are rădăcină în sine, ci este până la o vreme, iară când să face năcaz sau goană pentru cuvânt, îndată să smintește.

22. Iară care s-au sămănat în spini, acesta este care-l aude cuvântul, și grija veacului acestuia și înșelăciunea bogăției sugrumă cuvântul și să face fără de rod.

23. Iară cel ce s-au sămănat în pământ bun, acesta este cel ce aude cuvântul și-l înțelege, și carele aduce rod și face unul o sută, altul șasăzeci, iară altul treizeci”.

*Marc. 4, 24 [26]
24.* Altă pildă au pus lor, zicând:

„Asămănatu-s-au împărăția ceriurilor omului carele au sămănat sământă bună în țarina sa.

25. Iară dormind oamenii, venit-au vrăjmașul lui și au sămănat neghină întră (b) grâu și s-au dus.

26. Iară deacă au crescut iarba și au făcut rod, atunci s-au arătat și neghinile.

27. Și, venind slugile stăpânului casii, au zis lui: «Doamne, au n-ai sămănat sământă bună în țarina ta? De unde, dară, are neghină?»

28. Iară el au zis lor: «Omul vrăjmaș au făcut aceasta». Iară slugile au zis lui: «Dară vrei, să meargem să le smulgem?»

29. Iară el au zis: «Ba, ca nu cumva, smulgând neghinile, să smulgeți împreună cu eale grâul».

30. Lăsați să crească amândoa împreună până la seacere și în vremea seacerii voiu zice săcerătorilor: «Strângeți întâiu neghinile și le legați snopi, ca să le ardem, iară grâul îl strângeți în jitnița mea»”.

31.* Altă pildă au pus lor, zicând: „Aseame-
nea este împărăția ceriurilor grăunțului de
muștariu, care, luându-l omul, l-au sămănat
în țarina sa;

*Marc.
4, 31

32. Carele este mai mic decât toate sămințele, iară deacă crește este mai mare decât toate verdețile și să face copaci, cât vin pasările ceriului și lăcuiesc în ramurile lui”.

33. Altă pildă le-au grăit lor:* „Aseamenea
este împărăția ceriurilor aluatului, carele,
luându-l muiarea, l-au ascuns în trei măsuri
de făină, până ce s-au dospit tot”.

*Luca
13, 21

34. Acestea toate au grăit Iisus în pilde gloatelor și fără de pildă nu grăia lor;

35. Ca să se plinească ce s-au zis prin prorocul, ce zice:* „Deșchide-voiu în pilde gura
mea și voiu arăta ceale ascunse din începutul
lumii”.

*Psalm
77, 2

36.* Atunci, lăsând (v) gloatele, au venit în
casă Iisus și s-au apropiat la Dânsul ucenicii
Lui, zicând: „Spune noao pilda neghinilor
țarinii”.

*Marc.
4, 34

37. Iară el, răspunzind, au zis lor: „Cel ce au sămănat sământă bună este Fiiul Omenesc.

38. Iară țarina este lumea; iară sământă cea bună, aceștia sânt fiii împărăției; iară neghinile sânt fiii celui rău.

39. Iară vrăjmașul cel ce le-au sămănat pre eale este diiavolul; iară săcerișul este sfârșitul veacului,* iară săcerătorii sânt îngerii.

*Apoc.
14, 15

40. Deci cum să strâng neghinile și să ard cu foc, așa va fi la sfârșitul veacului.

41. Va trimite Fiiul Omenesc pre îngerii Săi și vor aduna dintru împărăția Lui toate smintealele și pre cei ce fac fărădeleage.

42. Și-i vor arunca pre ei în cuptoriul cel de foc, acolo va fi plâns și scârșnirea dinților.

43.* Atunci, dreptii vor străluci ca soarele
întru împărăția Tatălui lor. Cel ce are

*Danii.
12, 3

14. (a) Uitându-vă, vă veți uita. 25. (b) În mijlocul grâului. 36. (v) Sloboziți.

urechi de auzit să audă.

44. Iarăși, aseamenea easte împărăția ceriurilor comoarâi ascunsă în țarină, care aflându-o omul o au ascuns și de bucuriia ei să duce și toate câte are le vinde și cumpără țarina aceea.

45. Iarăși, aseamenea easte împărăția ceriurilor omului neguțătoriu, celui ce căuta mărgăritariu bun.

46. Carele aflând un mărgăritariu de mult preț, mergând, au vândut toate câte au avut și l-au cumpărat.

47. Iarăși, aseamenea easte împărăția ceriurilor năvodului aruncat în mare și au adunat de tot fealiul de pește;

48. Carele, deacă s-au umplut, scoțindu-l la margine și șezând, au ales pre cei buni în vase, iară pre cei răi i-au lăpădat afară.

49. Așa va fi la sfârșitul veacului, vor ieși îngerii și vor despărți pre cei răi din mijlocul celor drepți.

50. Și îi vor arunca pre ei în cuptoriul cel de foc; acolo va fi plâns și scârșnirea dinților”.

51. Grăit-au lor Iisus: „Întăles-ați aceste toate?” Grăit-au Lui: „Așa, Doamne!”

52. Iară El le-au zis lor: „Pentru aceasta, tot cărturariu învățat spre împărăția ceriurilor aseamenea easte omului stăpân de casă, carele scoate din vistieria sa noao și vechi”.

53. Și au fost deacă au sfârșit Iisus pildele aceste, au trecut de acolo.

*Marc. 6, 1
Luca 4, 16

54.* Și, venind în moșia Sa, învăța pre ei în sinagoga lor, cât să mira ei și zicea: „De unde easte Lui înțelepciunea aceasta și puterile de lemn? Au nu să chiiamă muma Lui Maria? Și frații Lui, Iacov și Iosie și Simon și Iuda?

*Ioan 6, 45 [42]

55.* Au nu easte Acesta ficiorul meșterului de lemn? Au nu să chiiamă muma Lui Maria? Și surorile Lui au nu sânt toate la noi? De unde, dară, sânt Lui toate aceste?”

56. Și să smintea întru Dânsul; iară Iisus au zis lor: „Nu easte prorocul fără cinste, numai în moșia sa și în casa sa”.

57. Și n-au făcut acolo puteri multe pentru necredința lor.

CAP 14

Capul lui Ioan să dă featei ce joacă; Iisus, cu cinci pâini și doi pești, satură cinci mii de bărbați în pustie, culegând doasprăzeace coșnițe de rămășițe; și, umblând pre mare, întărește ucenicii ceii clătiți de vifor, și pre Petru de înecare izbăvește; în ținutul Ghenisaretului multe boale să vindecă cu atinsul de veșmântul Lui.

*Marc. 6, 14
Luca 9, 7

1. **N** în vremea aceea,* au auzit Irod, tetrarul, veastea lui Iisus.

2. **Și** au zis slugilor sale: „Acesta easte Ioan Botezătoriu; el au înviat din morți și pentru aceasta să fac puteri întru el”.

*Marc. 6, 17

3.* Că Irod, prinzând pre Ioan, l-au le-

CAP 13 ȘI 14

gat și l-au băgat în temniță pentru Irodiada, muiarea lui Filip, fratelui său. Luca 3, 19

4. Că zicea Ioan lui: „Nu easte slobod ție să o aibi pre ea”.

5. Și, vrând să-l omoară pre el, s-au temut* de norod, că ca pre un proroc îl avea pre dânsul. *Jos 21, 26

6. Iară când au fost zioa nașterii lui Irod, jucat-au fata Irodiadii în mijloc și au plăcut lui Irod.

7. Pentru aceea, cu jurământ au făgăduit că-i va da ei orice ar ceare.

8. Iară ea, fiind mai nainte învățată de mumă-sa, au zis: „Dă-mi aici, în tipsie, capul lui Ioan Botezătoriu”.

9. Și s-a întristat împăratul, iară pentru jurământul și pentru cei ce împreună șădea, au poruncit să i să dea.

10. Și, trimițind, au tăiat capul lui Ioan în temniță.

11. Și s-au adus capul lui în tipsie și s-au dat feții și l-au dus la mumă-sa.

12. Și, venind ucenicii lui, au luat trupul și l-au îngropat, și mergând, au spus lui Iisus.

13.* Și, auzând Iisus, S-au dus de acolo cu corabiia în loc pustiu, sângur; și, auzind gloatele, s-au dus după Dânsul, pedestri din cetăți. *Marc. 6, 31 Luca 9, 10

14. Și, ieșind Iisus, au văzut gloate multe și I s-au făcut milă de dânșii și au tămăduit pre bolnavii lor. Ioan 6, 3

15. Iară deacă s-au făcut seară, au venit la dânsul ucenicii Lui, zicând: „Locul easte pustăiu și vreamea au trecut, slobози gloatele ca, ducându-să în sate, să-și cumpere bucate”.

16. Iară El le-au zis lor: „Nu trebuie să se ducă, dați-le voi să mănânce”.

17. Iară ei l-au zis Lui: „Nu avem aici, fără numai cinci pâini și doi pești”.

18. Iară El au zis:* „Aduceți-le încoace, Mie”. *Ioan 6, 9

19. Și, poruncind să șadă gloatele pre iarbă, luând ceale cinci pâini și cei doi pești, căutând la ceriu, au binecuvântat și, frângând, au dat ucenicilor pânile, iară ucenicii, gloatelor.

20. Și au mâncat toți și s-au săturat și au luat rămășițe de sfărmituri, doasprăzeace coșuri pline.

21. Iară cei ce au mâncat au fost bărbați ca la cinci mii, fără de muieri și de prunci.

22.* Și îndată au silit Iisus pre ucenicii Săi să între în corabie și să mergă înaintea Lui de ceaea parte, până când va slobози gloatele. *Marc. 6, 45

23. Și, slobozând gloatele,* S-au suit în munte, sângur, să Se roage și, făcându-să seară, era singur acolo. *Ioan 6, 15

24. Iară corabiia era în mijlocul mării, învăluindu-să de valuri, că era împrotivnic vântul.

25. Iară întru a patra strajă de noapte, au

mers la dânșii Iisus, umblând pre mare.

26. Și, văzându-L pre El ucenicii umblând pre mare, s-au turburat (a), zicând că nălucă easte și de frică au strigat.

27. Iară Iisus îndată au grăit lor, zicând: „Cutezați, Eu sânt, nu vă teameți”.

28. Iară răspunzind Petru, au zis Lui: „Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să viu la Tine pre apă”.

29. Iară El au zis: „Vino”. Și, ieșind Petru din luntre, umbla pre apă, ca să vină la Iisus.

30. Iară văzând vânt tare, s-au temut și, începând a se afunda, au strigat, zicând: „Doamne, mântuiaște-mă”.

31. Și, îndată, tinzind Iisus mâna, l-au apucat pre el și au zis: „Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?”

32. Și, întrând ei în corabie, au stătut vântul.

33. Iară cei ce era în corabie, venind, s-au închinat Lui, zicând: „Cu adevărat Fiiul lui Dumnezeu ești”.

Marc. 6, 53 34. Și, trecând, au venit în pământul Ghenisaretului.

35. Și, cunoscându-L pre Dânsul bărbații locului aceluia, au trimis primprejur, în toată laturea aceea, și au adus la Dânsul pre toți cei bolnavi.

36. Și-L ruga pre Dânsul ca macar numai de poalele(b) veșmintelor Lui să se atingă; și câți s-au atins s-au mântuit.

CAP 15

Strădaniile fariseilor, de spălarea mâinilor și de alte lucruri, carele păzea mai mult decât dumnezeieștile porunci; și care sânt ceale ce spurcă pre om; muiarea hananiiancă, rămâind în credință și în rugăciune, dobândește featii vindecare; Iisus vindecând, lângă Marea Galileii, multe boale; cu șapte pâini și puținței pești satură patru mii de bărbați, șapte corfe de rămășițe umplând.

Marc. 7, 1 1. tunci, s-au apropiat la Iisus cărturarii și fariseii din Ierusalim, zicând:

Marc. 7, 5 2. „Pentru ce ucenicii Tăi calcă obiceiurile bătrânilor? Că nu-și spală mâinile sale când mănâncă pâine”.

3. Iară El, răspunzind, au zis lor: „Pentru ce și voi călcați porunca lui Dumnezeu pentru obiceiurile voastre?”

Ieșir. 20, 12 2 Leage 5, 16 4. Că Dumnezeu au poruncit, zicând: «Cinsteaște pre tatăl tău și pre mumă-ta»** și «Cel ce va grăi rău tătâne-său sau mumă-sa cu moarte să moară».

Efes. 6, 3 5. Iară voi ziceți: «Oricine va zice tătâne-său sau mumă-sa: ‘Dar easte, ori cu ce te vei ajuta (a) de la mine’ și ‘Nu va cinsti pre tatăl său sau pre mumă-sa’.

**Ieșire 21, 16 6. Și ați strâcat porunca lui Dumnezeu pentru obiceiul vostru.

7. Fățarnicilor, bine au prorocit de voi

26. (a) Spăimântat. 36. (b) Margine. 5. (a) Folosi.

Isaia, zicând:

8.* «Să apropie de Mine norodul acesta, cu gura sa și cu buzele Mă cinsteaște, iară inima lor departe easte de la Mine,

9. Și în zedar Mă cinstesc, învățând învățături, porunci omenești»”.

10. Și, chemând noroadale, le-au zis lor: „Auziți și înțaleageți.

11. Nu ce întră în gură spurcă pre om, ci ce iasă din gură, aceea spurcă pre om”.

12. Atunci, apropiindu-să ucenicii Lui, i-au zis Lui: „Știi că fariseii, auzind cuvântul, să scândălisiră?”

13. Iară El, răspunzind, au zis:* „Tot sadul, care nu l-au sădit Tatăl Mieu cel ceresc, să va desrădăcina (b).

14. Lăsați pre ei că sânt povățuitori* orbi a orbilor; iară de va povățui orb pre orb, amândoi vor cădea în groapă”.

15.* Iară răspunzind Petru, i-au zis Lui: „Spune noao pilda aceasta”.

16. Iară El au zis: „Încă și voi neînțelegători sânteți?”

17. Încă nu socotiți că tot ce întră în gură în pântece merge și iasă prin șezut?

18. Iară ceale ce ies din gură de la inimă ies și acealea spurcă pre om.

19. Că din inimă ies gândurile ceale reale, uciderile, preacurviile, curviile, furțișagurile, minciunile, hulele.

20. Aceastea sânt care spurcă pre om. Iară a mânca cu mâinile nespălate nu spurcă pre om”.

21.* Și, ieșind de acolo Iisus, s-au dus în părțile Tirului și a Sidonului.

22. Și, iată, o muiare hananeeancă, ieșind din hotarale acealea, striga cătră Dânsul, zicând: „Miluiaște-mă, Doamne, Fiiul lui David, fiica mea rău să îndrăcește (v)”.

23. Iară El nu au răspuns ei cuvânt; și, apropiindu-să, ucenicii Lui ruga pre Dânsul, zicând: „Slobozește-o pre dânsa, că străgă după noi”.

24. Iară El răspunzând, au zis: „Nu sânt trimis,* fără numai cătră oile ceale pierdute ale casii lui Israil”.

25. Iară ea, venind, s-au închinat Lui, zicând: „Doamne, ajută-mi”.

26. Iară el, răspunzind, au zis: „Nu easte bine a lua pânea fiilor și a o arunca câinilor”.

27. Iară ea au zis: „Așa e, Doamne, că și câinii mănâncă din fărămiturile care cad din masa domnilor săi”.

28. Atunci, răspunzind Iisus, au zis ei: „O, muiare, mare easte credința ta, fie ție cum voiești”; și s-au tămăduit fiica ei dintr-acel ceas.

29. Și, trecând de acolo Iisus, au venit lângă Marea Galileii și, suindu-Să în munte, ședea acolo.

30. Și s-au apropiat cătră Dânsul gloa-

13. (b) Smulge. 22. (v) Chinuiaște de dracul.

*Isaia 29, 13
Marco 7, 6

*Ioan 15, 6

*Luca 6, 39

*Marc. 7, 17

*Marc. 7, 24

*Sus 10, 6

Ioan 10, 3

te multe, având cu sine șchiopi, orbi, muți, chilavi și alții mulți, și i-au aruncat pre ei la picioarele lui Iisus și i-au tămăduit pre ei;

31. Cât să mira gloatele văzând pre muți grăind, pre chilavi sănătoși, pre șchiopi umblând și pre orbi văzând; și marea pre Dumnezeuul lui Israil.

Marc. 8, 1 32. Iară Iisus, chemând pre ucenicii Săi, au zis: „Milă-Mi easte de gloată, că, iată, trei zile sânt de când rămân cu Mine și n-au ce mânca, și nu voiu să-i sloboz pre ei flămânzi, ca nu cumva să slăbească pre cale”.

33. Și au zis Lui ucenicii Lui: „De unde vom avea în pustie atâtea pâini, ca să săturăm atâta gloată?”

34. Și au zis Iisus lor: „Câte pâini aveți?” Iară ei au zis: „Șapte și puținii peștișori”.

35. Și au poruncit gloatelor să șadă pre pământ.

36. Și, luând ceale șapte pâini și peștii, mulțămind, au frânt și au dat ucenicilor Săi, iară ucenicii, gloatii.

37. Și au mâncat toți și s-au săturat și au luat rămășițe de sfărâmituri șapte coșnițe pline.

38. Iară cei ce mâncasă era patru mii de oameni, afară de muieri și afară de prunci.

39. Și, slobozind gloatele, au intrat în corabie și au venit în hotarele Magdalului.

CAP 16

Iisus vâdește pre cei ce-L ispitea cu cearere de sămn că seamnele vremilor nu le judecă; poruncește ucenicilor a să păzi de aluatul fariseilor și al saducheilor; și-i întrebă cine-L zic a fi; și lui Petru, după răspunsul lui, îi făgăduiaște cheile împărăției ceriurilor; iară patimile sale mai înainte vestindu-le, de la Petru să ceartă; pentru care îl numeaște satan, învățând pre fieștecarele a-și purta crucea și cum că Dumnezeu fieștecăruia după faptele sale va răsplăti.

Marc. 8, 11 1. i, apropiindu-să fariseii și saducheii, ispitind, L-au rugat pre El să le areate lor sămn din ceriu.

Luca 12, 54 2. Iară El, răspunzind, au zis lor: „Când să face seară, ziceți: «Sănin va fi, că să rușeaște ceriul».

3. Și dimineața (ziceți): «Astăzi va fi vreme turbure, că să rușeaște trist ceriul». Fățarnicilor, fața ceriului o știți judeca, iară seamnele vremilor nu le puteți?

Sus 12, 39 4. Neamul rău și preacurvariu cearcă sămn și sămn nu să va da lui,* numai sămnul lui Iona, prorocului”. Și, lăsându-i pre ei, S-au dus.

Iona 2, 1. 5. Și, venind ucenicii Lui de ceaea parte, au uitat să ia pâini.

Marc. 8, 15 6. Iară Iisus au zis lor: „Căutați (a) și vă păziți (b) de aluatul fariseilor și al saducheilor”.

Luca 12, 1 7. Iară ei cugeta întru sine, zicând că: „N-am luat pâini”.

6. (a) Vedeți; (b) Feriți. 14. (b). Unii zic că ești.

8. Iară Iisus cunoscând, au zis lor: „Ce cugetați întru voi, puținii credincioși, că n-ați luat pâini?”

9. Dară încă n-ați înțales, nici vă aduceți aminte* de ceale cinci pâini ale celor cinci mii și câte coșnițe ați luat? *Sus 14, 17

10. Nici de ceale șapte pâini ale celor patru mii și câte coșnițe ați luat? Ioan 6, 9

11. Cum nu priceapeți că nu pentru pâine am zis voao ca să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor?” *Sus 15, 34

12. Atunci, au înțeles că nu de aluatul pâinii au zis lor să se păzească, ci de învățatura fariseilor și a saducheilor.

13.* Și, viind Iisus în părțile Chesariei lui Filip, întreba pre ucenicii Săi, zicând: „Cine zic oamenii că sânt Eu, Fiiul Omenesc?” *Marc. 8, 27

14. Iară ei au zis: „Unii (v), Ioan Botezătorul, iară alții, Ilie, iară alții, Ieremie, sau unul din proroci”. *Marc. 8, 28

15. Zis-au lor: „Dară voi cine ziceți că sânt Eu?” Luca 9, 19

16. Iară Simon Petru, răspunzind, au zis: „Tu ești Hristos, Fiiul lui Dumnezeu Celui viu”. *Ioan 6, 69

17. Și, răspunzind Iisus, au zis lui: „Fericit ești, Simone Variona, că trupul și sângele nu au descoperit ție (g), ci Tatăl Mieu cel din ceriuri.

18.* Și Eu zic ție că tu ești Petru și pre această piatră voiu zidi besearica Mea și porțile iadului nu o vor birui pre ea. *Ioan 1, 43

19.* Și voiu da ție cheile împărăției ceriurilor și orice vei lega pre pământ va fi legat și în ceriuri”. *Isaia 22, 22

20. Atunci, au poruncit ucenicilor Săi ca nimănu să nu spună cum că El easte Iisus Hristos. Ioan 20, 23

21. De atunci, au început Iisus a spune ucenicilor Săi că să cade Lui a merge în Ierusalim și multe a păți de la bătrâni și de la arhierii și de la cărturari și a să omori și a treia zi a învia.

22. Iară Petru, luând pre Dânsul, au început a-L certa (d), zicând: „Fii milostiv Ție, Doamne, să nu fie Ție aceasta”. *Marc. 8, 33

23. Iară El întorcându-să, au zis lui Petru: „Mergi după mine, satano, sminteală ești Mie, că nu gândești ceale ce sânt ale lui Dumnezeu, ci ceale ce sânt ale oamenilor!” *Marc. 8, 33

24. Atunci, Iisus au zis ucenicilor Săi: „De vrea cineva să vină după Mine, să se leapede de sine și să ia crucea sa și să vină după Mine. *Sus 10, 38

25.* Că cel ce va vrea să mântuiască sufletul său piiarde-l-va, iară cel ce va piiarde sufletul său pentru Mine afla-l-va pre el. Luca 9, 23

26. Că ce folos easte omului de ar dobândi lumea toată, iară sufletul său își va piiarde (e)? Sau ce schimb va da omul pentru sufletul său? *Luca 17, 33

27. Că va să vină Fiiul Omenesc întru mă-

17. (g) Aceasta. 22. (d) Dojăni.

26. (e) Alexandrina are: sufletul lui să va păgubi.

Fap. 17, 31 rirea Tatălui Său, cu îngerii Săi, și atunci va răsplăti fieștecăruia după faptele lui.
 Roma. 28.* Adevăr zic voao: Sânt oarecarii din cei ce stau aici, carii nu vor gusta moarte, până când vor vedea pre Fiiul Omenesc venind întru împărăția Sa”.

CAP 17

Schimbarea lui Iisus la față în munte, Care poruncește ucenicilor a o ținea în taină, până când Să va scula din morți; zice că va veni Ilie și încă au venit și n-au fost cunoscut, adecă Ioan Botezătorul; pre sluga cea lunatecă vindecă, care pentru puțin ucenicii nu l-au putut vindeca, arătând de câtă putere e credința; e asemenea grăunțului de muștariu postul și rugăciunea; chinurile Sale mai nainte-vestește; pentru Sine și pentru Petru plătește drahma, aflând în gura peștelui ștaturul.

*Marc.
9, 1
Luca
9, 28

1. i,* după șeasă zile, luo Iisus pre Petru și pre Iacov și pre Ioan, fratele lui, și îi sui (a) pre dânsii într-un munte înalt deosebi.

2. Și S-au schimbat fața înaintea lor și au stăluit fața Lui ca soarele, iară hainele Lui s-au făcut albe ca lumina.

3. Și, iată, s-au arătat lor Moisi și Ilie, cu Dânsul grăind.

4. Și, răspunzind Petru, au zis lui Iisus: „Doamne, bine easte noao a fi aici; de vrei să facem aici trei colibi, una Ție și lui Moisi una și una lui Ilie”.

2 Pet. 1, 17 5. Și încă vorbind El, iată, nor luminos i-au umbrit pre ei și, iată, glas din nor, zicând: „Acesta easte Fiiul Mieu cel iubit, întru Carele bine am voit, pre Acesta să-L ascultați!”

6. Și, auzind ucenicii, au căzut pre fața sa și s-au spăimântat foarte.

7. Și, apropiindu-Să Iisus, S-au atins de ei și au zis: „Sculați-vă și nu vă teameți”.

8. Și, rădicându-și ochii lor, pre nime n-au văzut, fără numai pre Iisus sângur.

9. Și, pogorându-să ei din munte, le-au poruncit Iisus, zicând: „Nimănui să nu spuneți vederea aceasta, până când Fiiul Omenesc Să va scula din morți”.

Marc. 9, 11 10. Și L-au întrebat pre El ucenicii Lui, zicând: „Dară ce zic cărturarii că Ilie trebuie să vină mai înainte?”

Mala. 4, 5 11. Iară Iisus răspunzind, au zis lor: „Ilie, adevărat, va veni mai înainte și va tocmi toate.

Sus 11, 4 12. Iară zic voao că Ilie au venit și nu l-au cunoscut pre dânsul,** ci au făcut cu dânsul câte au vrut. Așa și Fiiul Omenesc va păți de la ei”.

*Marc. 9, 16 13. Atunci, au înțales ucenicii că de Ioan Botezătorul le-au zis lor.

Marc. 9, 38 14. Și, venind ei cătră gloată, s-au apropiat la Dânsul un om, ingenunchind înaintea Lui, 15. Și zicând: „Doamne, fie-Ți milă de fiiul

1. (a) Îi dusă.

mieu, că lunatec easte și rău pătimește, că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă.

16. Și l-am adus la ucenicii Tăi și nu l-au putut să-l tămăduiască”.

17. Iară Iisus, răspunzind, au zis: „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când voi răbda pre voi? Aduceți-l aici, la Mine.

18. Și l-au certat pre el Iisus și au ieșit dintr-însul dracul și s-au tămăduit pruncul dintr-acel ceas.

19. Atunci, apropiindu-să ucenicii cătră Iisus, deosebi, au zis: „Pentru ce noi n-am putut să-l scoatem pre el?”

20. Iară Iisus au zis lor:* „Pentru necredința voastră; că adevăr grăiesc voao, de veți avea credință ca grăunțul de muștariu, veți zice muntelui acestuia: «Treci de aici acolo!», și va trece și nimica nu va fi voao cu neputință.

21. Că acest fealiu nu iasă, fără numai cu rugăciune și cu ajun”.

22. Și, petrecând ei în Galileea, le-au zis lor Iisus:* „Va să Se dea Fiiul Omenesc în mâinile oamenilor.

23. Și-L vor omorî pre El și a treia zi va învia”.

24. Și, venind ei în Capernaum, au venit cei ce lua dajde la Petru și au zis: „Învățătorul vostru nu dă dajde?”

25. Zis-au: „Așea”. Și deacă au intrat în casă, mai înainte l-au întrebat Iisus, zicând: „Ce ți să pare, Simone? Împărății pământului de la carii iau dăjdii sau bir? De la fiii săi sau de la cei streini?”

26. Zis-au Petru Lui: „De la cei streini”. Zis-au Iisus lui: „Așadară, slobozi sânt fiii.

27. Ci, ca să nu-i smintim pre ei, ducându-te la mare, aruncă unghița, și peștele carele vei prinde întâiu ia-l și, deschizând gura lui, vei afla un statir; acela, luându-l, dă-l lor pentru Mine și pentru tine”.

CAP 18

Puind un prunc înainte, învață cine e mai mare întru împărăția ceriurilor și cât trebuie să se ferească de sminteala pruncilor; cum trebuie să se cearte fratele ce greșește împotriva noastră, și cel ce nu ascultă de besearică ca un păgân să se aibă; dând putere a lega și a dezlega ucenicilor; învață și cât e de puternică la Dumnezeu cearerea a doi ce sânt împreună uniți; și de câte ori trebuie a ierta fratelui ce păcătuieste asupra noastră, întocmind lângă aceasta pilda despre stăpânul ce ia sama slugilor sale.

1.* ntru acel ceas, s-au apropiat ucenicii la Iisus, zicând: „Cine easte mai mare întru împărăția ceriurilor?”

2.* Și, chemând Iisus un prunc, l-au pus în mijlocul lor,

3. Și au zis: „Adevăr zic voao, de nu vă veți întoarce* și să fiți ca pruncii, nu

*1 Cor. 14, 20

*Marc. 9, 33

*Jos 19, 14

18 EVANGHELIIA DE LA MATEIU

veți intra întru împărăția ceriurilor.

4. Deci, oricine să va smeri pre sine, ca pruncul acesta, acela easte mai mare întru împărăția ceriurilor.

Marc. 9, 42 5. Și oricine va priimi pre un prunc ca acesta întru numele Mieu pre Mine priimeaste.

Luca 17, 2 6. Iară cine va sminti pre unul dintru acești mici, carii cred întru Mine, mai bine easte lui să se spânzure o piază de moară de grumazul lui și să se îneace întru adâncul mării.

7. Vai, lumii, de sminteale, că trebuie să vină sminteale, însă, vai, omului aceluia, prin carele vine sminteala!

Sus 5, 30 8. Iară de te sminteaste mâna ta sau piciorul tău, taie-le și leapădă de la tine (a); bine easte ție să întri în viață schiop sau ciung, decât, doao mâini sau doao picioare având, să te arunci în focul cel veacinic.

Marco 9, 43 9. Și de te sminteaste pre tine ochiul tău, scoate-l și-l leapădă de la tine (b); bine easte ție să întri în viață cu un ochiu, decât, doi ochi având, să te arunci în gheena focului.

Psalm 33, 8 10. Socotiți (v) să nu urgisiți pre unul dintru acești mici, că zic voao că îngerii lor în ceriuri pururea văd fața Tatălui Mieu, Celui din ceriuri.

Luca 19, 5 11. Că au venit Fiiul Omenesc să mântuiască pre cel pierdut.

Luca 15, 4 12. Ce vi să pare voao? De va avea un om o sută de oi și va rătăci una dintru acealea, au nu, lăsând ceale noaozeci și noao în munți, mergând caută pre cea rătăcită?

13. Și, de să va întâmpla să o afle, adevăr zic voao că să bucură de aceaea mai mult decât de ceale noaozeci și noao, care n-au rătăcit.

14. Așea nu easte voia înaintea Tatălui vostru Celui din ceriuri ca să piară unul dintru acești mici.

Levi. 19, 17 15. Iară de va greși ție (g) fratele tău, mergi și-l ceartă pre el, între tine și între el sânzur; deci, de te va asculta, ai dobândit pre fratele tău.

Luca 17, 3 16. Iară de nu te va asculta, ia împreună cu Iacov tine încă pre unul sau pre doi, ca în gura a doao sau a trei mărturii să stea tot cuvântul.

2 Leage 19, 15 17. Iară de nu va asculta (d) de ei, spune besearcii, iară de nu va asculta nici de besearcă, să fie ție ca un păgân și vameș.

Ioan 8, 17 18.* Adevăr zic voao, oricâte veți lega pre pământ vor fi legate în ceriu, și oricâte veți dezlega pre pământ vor fi dezlegate în ceriu.

*2 Cori. 13, 1 19. Iarăși zic voao că, de vor fi doi dintru voi într-un înțales pre pământ de tot lucrul ce vor ceare, va fi lor de la Tatăl Mieu, Cel din ceriuri.

1 Cor. 5, 11 20. Că, unde sânt doi sau trei adunați în numele Mieu, acolo sânt Eu, în mijlocul lor”.

1 Cori. 5, 11 21. Atunci, apropiindu-să cătră Dânsul,

CAP 18 ȘI 19

Petru au zis:* „Doamne, de câte ori va greși mie fratele meu și voi ierta lui? (e) Până de șapte ori?” 2 Tesal. 3, 4

22. Zis-au Iisus lui: „Nu zic ție până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șap- *Luca 17, 4

te. 23. Drept aceaea, asămănatu-s-au împărăția ceriurilor omului împărat, carele au vrut să ia sama cu (j) slugile sale.

24. Și, începând el a lua samă, i-au adus lui un deatornic cu zece mii de talanți.

25. Și, neavând el să dea, au poruncit domnul lui să-l vândă pre el și pre muiarea lui și pre prunci și toate câte avea, și să plătească.

26. Deci, căzând sluga, să închina lui, zicând: «Doamne, mai îngăduiaște-mă și toate-ți voi plăti».

27. Și, milostivindu-să domnul slugii aceia, l-au slobozit pre el și i-au iertat lui deatoriia.

28. Iară ieșind sluga aceaea, au aflat pre unul din cei împreună (dz) cu sine slujitori, carele era lui deatoriu cu o sută de dinari; și, prinzându-l pre el, îl sugruma, zicând: «Plătește-mi ce-mi ești deatoriu».

29. Deci, căzând cel împreună (z) cu el slugă la picioarele lui, ruga pre dânsul, zicând: «Mai îngăduiaște-mă și toate voi plăti ție».

30. Iară el nu au vrut, ci, ducându-să, l-au băgat în temniță până va plăti deatoriia.

31. Iară văzând cei dimpreună cu el slugi ceale ce s-au făcut, s-au întristat foarte și, venind, au spus domnului său toate ceale ce să făcuse.

32. Atunci, chemând pre el domnul său, au zis lui: «Slugă vicleană, toată deatoriia aceaea am iertat ție, pentru că m-ai rugat.

33. Au nu să cădea și ție să-ți fie milă de cel împreună cu tine slugă, precum și mie mi-au fost milă de tine?»

34. Și, mâniindu-să domnul lui, l-au dat pre el muncitorilor, până va plăti toată deatoriia lui.

35. Așa și Tatăl Mieu cel ceresc va face voao, de nu veți ierta fieștecarele fratelui său, din inimile voastre, greșealele lor”.

CAP 19

Învață cum că căsătoria din rânduiala sa nu să poate despărți, nici să poate lăsa muiarea, afară de pricina curviei; între mulți fameni, laudă pre cei ce s-au scopit pentru împărăția ceriurilor; pre prunci mâinile pune; tinărul, ce zicea a fi ținut toate poruncile, auzind sfatul lui Hristos de a vinde toate, s-au dus întristat; deci, cu anevoie zice: „Va intra bogatul întru împărăția ceriurilor și ce răspletire vor avea cei ce, lăsând toate, urmează după dânsul?”

8. (a) Că mai. 9. (b) Mai. 10. (v) Căutați, vedeți. 15. (g) Împrotiva ta. 17. (d) Nini. 21. (e) Au doară. 23. (j) De la. 28. (dz) Soții săi. 29. (z) Soțul lui.

1. i au fost când au sfârșit Iisus cuvintele acestea, au trecut din Galileea* și au venit în hotărârile Iudeii, de ceaa parte de Iordan.
- *Marc. 10, 1 2. Și au mers după Dânsul gloate multe și i-au vindecat pre ei acolo.
- *Marc. 10, 2 3.* Și s-au apropiat cătră Dânsul fariseii, ispitind pre El și zicând Lui: „Slobod easte omului a lăsa muiarea sa pentru fieștece pricină (a)?”
- *Facer. 1, 27 4. Iară El, răspunzind, au zis lor: „Au n-ați cetit* că Cel ce au făcut din început bărbat și muiare au făcut pre ei?”
- *Facer. 2, 24 5. Și au zis: «Pentru aceasta va lăsa omul pre tatăl său și pre mumă-sa și să va lipi de muiarea sa și vor fi amândoi un* trup (b)».
- 1 Cori. 6, 16 6. Drept aceaea, mai mult nu sânt doi, ci un trup; deci, ce au împreunat Dumnezeu omul să nu despartă”.
- Efesea. 5, 31 7. Zis-au Lui:* „Pentru ce, dară, Moisi au poruncit a da carte de slobozenie și a o lăsa pre ea?”
- *2 Leage 24, 1 8. Zis-au lor cum că: „Moisi după învârtoșarea (v) inimii voastre au îngăduit voao să lăsați muierele voastre, iară din început nu au fost așa.
- *Sus 5, 32 9.* Iară zic voao că oricine va lăsa muierea sa, fără numai pentru curvie, și va lua alta, preacurveaște, și cel ce ia pre cea lăsată preacurveaște”.
- Luca 16, 18 10. Zis-au Lui ucenicii Lui: „Deacă easte așa pricina omului cu muierea, nu foloseaște a să însura”.
- 1 Cori. 7, 10 11. Iară El au zis lor: „Nu toți cuprind cuvântul acesta, ci căroră le easte dat.
12. Că sânt fameni carii din pântecel mâne-sa s-au născut așa; și sânt fameni carii s-au scopit pre sâne însuși pentru împărăția ceriurilor; cel ce poate cuprinde să cuprindă”.
- *Marc. 10, 13 13.* Atunci, au adus la Dânsul prunci ca să puie mâinile preste ei și să Se roage; iară ucenicii certa pre ei.
- Luca 18, 15 14. Iară Iisus au zis:* „Lăsați pre prunci și nu-i opriți pre ei a veni la Mine, că a unora ca aceștia easte împărăția ceriurilor”.
- *Sus 18, 3 15. Și, puind preste ei mâinile, S-au dus de acolo.
- *Marc. 10, 17 16.* Și, iată, unul apropiindu-să, au zis Lui: „Învățătoriule bune, ce bine voiu face ca să am viața de veaci?”
- Luca 18, 18 17. Iară El au zis Lui: „Ce-Mi zici bun? Ni-mene nu easte bun, numai Unul Dumnezeu; iar de vrei să întri în viața, ține poruncile”.
18. Zis-au Lui: „Care”? Iară Iisus au zis: „Să nu ucizi, să nu preacurvești, să nu furi, să nu mărturisești strâmb.
19. Cinsteaște pre tatăl tău și pre mumă-ta și să iubești pre deaproapele ca pre tine

3. (a) Vină. 5. (b) Într-un trup. 8. (v) Întărirea.

însuși”.

20. Zis-au Lui tinărul: „Toate acestea le-am păzit din tinerețele mele; ce-mi mai lipsește încă?”

21. Zis-au Iisus lui: „De vrei să fii desăvârșit, mergi, vinde avearea ta și o dă săracilor, și vei avea comoară în ceriu, și vino după Mine”.

22. Iară tinărul, auzind cuvântul, s-au dus întristat, că avea avuție multă.

23. Iară Iisus au zis ucenicilor Săi: „Adevăr zic voao că anevoie bogatul va intra întru împărăția ceriurilor.

24. Și iarăși zic voao că mai lezne easte a intra cămila prin urechile acului, decât bogatul să între întru împărăția lui Dumnezeu”.

25. Iară ucenicii Lui, auzind, să mira foarte, zicând: „Cine, dară, să va putea mântui?”

26. Iară Iisus căutând, au zis lor: „La oameni aceasta cu neputință easte, iară la Dumnezeu toate cu putință sânt”.

27. Atunci, răspunzind Petru, au zis Lui: „Iată, noi am lăsat toate și am venit după Tine; ce va fi, dară, noao?”

28. Iară Iisus au zis lor: „Adevăr zic voao că voi, carii ați venit după Mine, la nașterea cea de a doao oară, când va șede Fiiul Omenesc pre scaonul mării Sale, veți șede și voi pre doasprăzeace scaone, judecând ceale doasprăzeace neamuri ale lui Israil.

29. Și tot cel ce-și va lăsa casa sau pre frați sau pre surori sau pre tată sau pre mumă sau pre muiare sau pre prunci sau țarinile, pentru numele Mieui, însutit va lua și viața de veaci va moșteni.

30.* Iară mulți cei întâiu vor fi pre urmă, și din cei de pre urmă, întâiu.

*Jos
20, 16
Marco
10, 31
Luca
13, 30

CAP 20

Pune pildă despre lucrătorii viii, a căroră celor mai de pre urmă același denariu li să dă cu cei dintâiu; Iisus, ucenicilor, patimile și înviarea Sa mai înainte-vesteaște; și, cu prilejul sumeții fiilor lui Zevedei, învață ucenicii că nu cu putearea și cu arătarea domniei, ci cu plinirea slujbei trăbuie să fie mai mari; iară, ieșind din Ierihon, pre doi orbi luminează.

1. ă aseamenea easte împărăția ceriurilor omului casnic, carele au ieșit de dimineață să tocmească lucrători în viia sa.
2. Și, tocmindu-să cu lucrătorii câte un dinariu pe zi, i-au trimis pre dânșii în viia sa.
3. Și, ieșind la (a) al treilea ceas, au văzut pre alții stând în târg fără de lucru,
4. Și acelora le-au zis: «Meargeți și voi în vie și ce va fi drept voiu da voao».
5. Iară ei s-au dus. Iarăși, ieșind la al șasălea și la al noaolea ceas, făcut-au aseamenea.

3. (a) Cătră și mai jos.

6. Iară cătră al unsprăzeacelea ceas ieșind, au aflat pre alții stând fără de lucru și au zis lor: «Ce stați aici toată zioa fără de lucru?»

7. Zic ei lui: «Că nimene nu ne-au tocmit pre noi». Zis-au lor: «Meargeți și voi în vie și ce va fi drept veți lua».

8. Iară deacă s-au făcut sară, zis-au domnul viei ispravnicului său: «Cheamă lucrătorii și le dă lor plata, începând de la cei de pre urmă, până la cei dintâiu».

9. Și, venind cei de la al unsprăzeacelea ceas, au luat fieștecarele câte un dinariu.

10. Iară venind cei dintâiu, socotea că vor lua mai mult; și au luat și ei, fieștecarele, câte un dinariu.

11. Iară luând, cârtea asupra stăpânului casii,

12. Zicând că: «Acești de pre urmă un ceas au făcut (b) și i-ai făcut întocma cu noi, carii am purtat greutatea zilei și căldura» (v).

13. Iară el, răspunzind, au zis unuia dintre ei: «Priiatine, nu fac ție strâmbătate, au nu cu un dinariu te-ai tocmit cu mine?»

14. Ia ce e al tău și te du, că voiu și acestuia de pre urmă să-i dau ca și ție.

15. Au nu easte mie slobod să fac ce voiu vrea cu ale meale? De easte ochiul tău rău, că eu bun sânt?»

Sus 16. Așa vor fi cei de pre urmă întâiu și cei
19, 30 dintâiu, pre urmă; că mulți sânt chemați, iară
Marco puținii aleși”.

17.* Și, suindu-Să Iisus în Ierusalim, luat-au
10, 31 pre cei doisprăzeace ucenici deosebi pre cale
Luca și au zis lor:

18. „Iată, ne suim în Ierusalim și Fiiul Ome-
10, 32 nesc Să va da arhierilor și cărturarilor, și-L
Luca vor judeca pre Dânsul spre moarte.

19. Și-L vor da păgânilor să-L batjocorească,
18, 31 și să-L bată și să-L răstignească și a treia zi va învii”.

Marc. 20. Atunci, s-au apropiat cătră Dânsul mu-
10, 35 ma fiilor lui Zevedei cu fiii săi, închinându-să și cerând oarece de la Dânsul.

21. Iară El au zis ei: „Ce vrei?” Zis-au Lui: „Zi ca să șadă acești doi fii ai miei unul de-a dreapta Ta și unul (g) de-a stânga, întru împărăția Ta”.

22. Iară Iisus, răspunzind, au zis: „Nu știți ce cereți; puteți bea păharul care-l voiu bea Eu și să vă botezați cu botezul cu carele Eu mă voiu boteza?” Zis-au Lui: „Putem”.

23. Și le-au zis lor: „Păharul Mieu cu adevărat veți bea și cu botezul cu carele Eu Mă botez vă veți boteza, iar a ședea de-a dreapta Mea și de-a stânga Mea nu easte al Mieu a da, ci celor ce easte gătit de la Tatăl Mieu”.

Marc. 24. Și, auzind, cei zece s-au mâniat pentru
10, 41 acei doi frați.

Luca 25. Iară Iisus, chemându-i pre ei, au zis: „Știți că
22, 25

12. (b) Lucrat; (v) Zăduhul, nădușeala. 21. (g) Altul.

domnii neamurilor domnesc pre eale și cei mari stăpânesc pre eale.

26. Iară întru voi nu va fi așa, ci oricarele va vrea să fie mare să fie voao slugă.

27. Și cel ce va să fie întru voi întâiu să fie voao slugă.

28.* Precum Fiiul Omenesc n-au venit să I
să slujască, ci să slujască și să-Și dea sufletul *Fili.
Său răscumpărare pentru mulți”. 2, 7

29.* Și, ieșind ei din Ierihon, au mers după *Marc.
Dânsul gloată multă. 10, 46

30. Și, iată, doi orbi, carii șădea lângă cale, Luca
auzind că trece Iisus, au strigat, zicând: „Miluiaște-ne pre noi, Doamne, Fiiul lui 18, 35
David!”

31. Iară gloata i-au certat pre ei ca să tacă, iară ei mai tare striga, zicând: „Miluiaște-ne pre noi, Doamne, Fiiul lui David”.

32. Și, stând Iisus, i-au chemat și au zis: „Ce vreați să fac voao?”

33. Zis-au lui: „Doamne, să se deșchiză ochii noștri”.

34. Iară lui Iisus, făcându-l-să milă, S-au atins de ochii lor și îndată au văzut ochii lor și au mers după Dânsul.

CAP 21

Iisus pre asin cu slavă intrând în Ierusalim; neșătorii din besearică scoate și fariseilor, ce morcotea pentru slava sa, răspunde; iară ucenicilor, ce să mira de smochinul cel uscat, cu cuvântul lui Hristos, le vădește putearea credinții; întrebarea de putearea Sa o înfrânge cu întrebarea de botezul lui Ioan și de pildele de omul ce avea doi feciori și de casnicul, a căruia lucrători de vie, după cealealalte slugi, și pre fiiul său, stăpânul viei, l-au ucis; mai înainte-vestește că împărăția lui Dumnezeu de la jidovi la limbi să va muta.

1.* i, când s-au apropiat de Ierusa- *Marc.
lim și au venit în Vitsfaghi, la 11, 1
Muntele Maslinilor, atunci Iisus Luca
au trimis doi ucenici, zicând lor: 19, 29

2. „Meargeți în satul carele easte înaintea voastră și numaidecât veți afla o asină legată și mânzul cu ea, dezlegându-o, aduceți-o la Mine.

3. Și, de va zice voao cineva ceva, ziceți că Domnului trăbuiesc aceastea și numaidecât le va slobosi (a)”.

4. Iară aceastea toate au fost ca să se plinească ce s-au grăit prin prorocul, ce zice:

5.* „Ziceți feții Sionului: «Iată, împăratul *Isaia
tău vine la tine blând și șezând pre asină și 62, 11
pre mânz, fiiul ceii de supt jug»”. Ioan

6. Iară mergând ucenicii și făcând precum le poruncisă lor Iisus, 12, 15

7. Adus-au asina și mânzul și au pus ei deasupra lor veșmintele sale; și pre El l-au făcut a șădea deasupra lor.

8. Iară cea mai multă gloată au așternut veșmintele sale pre cale, iară alții tăia ramuri din arburi și așternea pre cale.

3. (a) Trimite.

9. Iară gloatele care mergea înainte și care vinea pre urmă striga, zicând: „Osana Fiiului lui David;* binecuvântat e Cel ce vine în numele Domnului! Osana, întru cei de sus!”
 *Psalm 117, 26
 Marco 11, 10
 Luca 19, 39
10. Și intrând El în Ierusalim, s-au cutrămurat toată cetatea, zicând: „Cine easte Acesta?”
11. Iară noroadele zicea: „Acesta easte Iisus, prorocul cel din Nazaretul Galileii”.
- 12.* Și au intrat Iisus în besearica lui Dumnezeu și au scos pre toți cei ce vindea și cumpăra în besearică și measele schimbătorilor de bani le-au răsturnat și scaonile celor ce vindea porumbi.
 *Marc. 11, 15
 Luca 19, 45
 Ioan 2, 14
13. Și au zis lor: „Scris easte:* «Casa Mea casă de rugăciune să va chema», iară voi o ați făcut peșteră tâlharilor”.
14. Și s-au apropiat la Dânsul orbi și șchiopi în besearică și i-au tămăduit pre ei.
 *Isaiia 56, 7
 Ieremie 7, 11
 Luca 19, 46
15. Iară văzând arhieriei și cărturarii minunile carele le-au făcut și pruncii strigând în besearică și zicând: „Osana, Fiiului lui David!”, s-au mâniat,
16. Și au zis Lui: „Auzi ce zic aceștia?” Iar Iisus au zis lor: „Așea. Au niciodată n-ați cetit* că din gura pruncilor și a celor sugători ai săvârșit laudă?”
17. Și, lăsând pre ei, au ieșit afară de cetate, în Vitaniia, și acolo au sălășluit (b).
18. Iară dimineață, întorcându-să în cetate, au flămânzit.
- 19.* Și, văzând un smochin lângă cale, au venit la el și nimica nu au aflat într-însul, fără numai frunzele, și i-au zis lui: „Niciodată din tine rod să nu să facă în veaci”. Și îndată s-au uscat smochinul.
 *Psalm 8, 3
- 20.* Și, văzând ucenicii, s-au mirat, zicând: „Cum îndatăși s-au uscat smochinul?”
21. Și, răspunzând Iisus, au zis lor: „Adevăr zic voao, de veți avea credință și nu vă veți îndoi, nu numai ce s-au făcut smochinului, ci și muntelui acestuia de veți zice: «Rădica-te și te aruncă în mare», va fi.
- 22.* Și toate oricâte veți ceare întru rugăciune, crezând, veți lua”.
23. Și, venind El în besearică, au mers la Dânsul, când învăța arhieriei și bătrânii norodului, zicând:* „Cu ce (v) puteare faci acesteia? Și cine Ț-au dat Ție putearea aceasta?”
24. Iară Iisus, răspunzând, au zis* lor: „Voiau întreba și Eu pre voi un cuvânt, carele, de Mi-l veți spune, și Eu voiau spune voao cu ce puteare fac acesteia.”
 *Marc. 11, 28
 Luca 20, 2
25. Botezul* lui Ioan de unde era? Din ceriu, au de la oameni?” Iară ei cugeta întru sine, zicând: „De vom zice: «Din ceriu», va zice noao: «Pentru ce, dară, nu ați crezut lui?»
26. Iară de vom zice: «De la oameni», ne teamem de gloată,* că toți țin pre Ioan ca pre un proroc”.
27. Și, răspunzând lui Iisus, au zis: „Nu știm”. Zis-au lor și El: „Nici Eu voiau spune voao cu ce puteare fac acesteia.”
28. Iară ce să pare voao? Un om avea doi feciori și, mergând la cel dintâiu, au zis: «Fiiule, mergi astăzi de lucră în viia mea».
29. Iară el, răspunzând, au zis: «Nu voiau». Iară după aceea, pârându-i rău, au mers.
30. Și, mergând la celalalt, au zis așijderea. Iară el, răspunzând, au zis: «Eu, Doamne, voiau merge»; și n-au mers.
31. Care dintr-acei doi au făcut voia tatălui său?” Zis-au ei Lui: „Cel dintâiu”. Zis-au lor Iisus: „Adevăr zic voao că vameșii și curvele vă întrec pre voi (g) întru împărăția lui Dumnezeu.
32. Că au venit la voi Ioan întru calea dreptății și n-ați crezut lui, iară vameșii și curvele au crezut lui; iară voi, văzând, nu v-au părut rău, după aceea, ca să creadeți lui.
33. Ascultați altă pildă:* Era un om, stăpân de casă, carele au sădit vie și cu gard o au îngrădit și au săpat într-însa teasc și au zidit turn și o au dat lucrătorilor și s-au dus departe.
 *I[saiia 5, 1
 Ieremie 2, 21
 Marco 12, 1
 Luca 20, 9
34. Iară când s-au apropiat vreamea roadelor, au trimis slugile sale la lucrători să ia rodurile ei.
35. Iară lucrătorii, prinzând pre slugile lui, pre unul l-au bătut, iară pre altul l-au omorât, iară pre altul cu pietri l-au ucis.
36. Și iarăși au trimis alte slugi, mai multe decât ceale dintâiu, și au făcut lor aseamenea.
37. Iară mai pre urmă, au trimis la ei pre fiiul său, zicând: «Să vor rușina de fiiul meu».
38. Iară lucrătorii, văzând pre fiiul, au zis întru sine:* «Aceasta easte moșteanul, veniți să-l omorâm pre el și să ținem moșia lui».
39. Și, prinzându-l pre el, l-au scos afară din vie și l-au omorât.
 *Jos 26, 3
 27, 1
 Ioan 11, 53
40. Iară când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acelora?”
41. Zis-au Lui: „Pre cei răi rău îi va piiarde și viia o va da altor lucrători, carii vor da lui rodurile în vremile sale”.
42. Zis-au lor Iisus: „Au niciodată nu ați cetit în scripturi:* «Piiatra carea nu o au socotit (d) ziditorii, aceasta s-au făcut în capul unghiului. De la Domnul s-au făcut aceasta și easte minunată întru ochii noștri».
43. Pentru aceea, zic voao, că să va lua de la voi împărăția lui Dumnezeu și să va da neamului care va face rodurile ei.
 *Psalm 117, 21
 Fapte 4, 11
 Roman. 9, 33
 1 Petr. 2, 7
44. Și cel ce va cădea pre piiatra aceasta să va strâca, iară pre carele va cădea îl va sfărâma”.
45. Și, auzind arhieriei și fariseii pildele Lui, au cunoscut că de ei zice.
46. Și, căutând să-L prinză pre Dânsul, s-au temut de gloate, pentru că-L avea pre Dânsul ca pre un proroc.

(17). (b) Rămas. 23. (v) În ce.

31. (g) Merg mai înainte de voiau. 42. (d) Băgat în samă.

CAP 22

Pilda despre împăratul care au făcut nuntă fiului său, în carea șazând cel fără haină de nuntă, să aruncă întru întunearecul cel mai din afară. Să ispiteaște Iisus de farisei pentru dajdea împăratului, și de saducheii pentru înviare, a căroră neștiință vadeaște, dovedind înviarea morților. Și iarăși să ispiteaște. De știutoriul de leage, despre porunca legii cea mare. Așijderea, întreabă pre farisei a cui Fiuu easte Iisus.

*Luca
14, 16
Fapte
19, 9

1. i,* răspunzând Iisus, iară au grăit lor în pilde, zicând:

2. „Asămănatu-s-au împărăția ceriurilor omului împărat, carele au făcut nuntă fiului său.

3. Și au trimis slugile sale să cheame pre cei chemați la nuntă și nu vrea să vie.

4. Iară au mai trimis pre alte slugi, zicând: «Ziceți celor chemați: 'Iată, am gătit prânzul meu, juncii miei și (a) oarăle s-au junghiat și toate sânt gata, veniți la nuntă'».

5. Iară ei, nebăgând samă, s-au dus, unul la țarina sa, altul la neguțatoriia sa.

6. Iară ceialalți, prinzând pre slugile lui, i-au batjocorit și i-au ucis.

7. Și, auzind împăratul, s-au mâniaat și, trimițând oștile sale, au pierdut pre ucigașii aceia și cetatea lor o au ars.

8. Atunci, au zis slugilor sale: «Iată, nunta easte gata, iară chemații nu au fost vreadnici».

9. Deci, meargeți la ieșirile căilor și pre câți veți afla îi chemați la nuntă.

10. Și, ieșind slugile acealea la căi, au adunat pre toți câți au aflat, și răi și buni, și s-au umplut nunta de cei ce ședea.

11. Iară împăratul, întrând să vază pre cei ce ședea, văzut-au acolo pre un om neîmbrăcat în haină de nuntă.

12. Și i-au zis lui: «Priiatine, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?» Iară el au amuțit.

Sus 13. Atunci, au zis împăratul slugilor:
8, 12 «Legând-i mâinile** și picioarele, luați-l pre
13, 42 el și-l aruncați întru întunearecul cel din
[**]Jos afară, acolo va fi plâns și crâjnirea dinților.
25, 30 14. Că mulți sânt chemați și puțini aleși».

Marc. 15. Atunci, ducând-să fariseii, sfat au
12, 13 făcut ca să-L prinză pre El în cuvânt.

Luca 16. Și au trimis la El ucenicii săi cu irodi-
20, 20 ianii, zicând: „Învățătoriule, știm că ești drept și calea lui Dumnezeu întru dreptate înveți și nu Te grijești de nimene, că nu cauți la fața oamenilor.

17. Deci, spune-ne noao, ce Ți să pare? Cade-să a da dajde împăratului, au ba?”

18. Iară Iisus, cunoscând vicleșugul lor, au zis: „Ce Mă ispititi, fățarnicilor?”

19. Arătați-Mi banul cel de dajde”. Iară ei au arătat Lui un ban.

20. Și au zis lor: „A cui easte chipul acesta și scriptura de pre el?”

21. Zis-au Lui: „A împăratului”. Atunci, au zis lor:* „Dați, dară, ceale ce sânt ale împăratului împăratului și ceale ce sânt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu”.

*Roma.
13, 7

22. Și, auzind s-au mirat și, lăsându-L pre El, s-au dus.

23. În zioa aceea, venit-au la El saducheii,* care li zicea că nu easte înviare și L-au întrebat pre El,

*Fapt.
23, 6
2 Leage

24. Zicând: „Învățătoriule, Moisi au zis: «De va muri cineva neavând feciori, să ia fratele lui pre muiarea lui și să rădice sămânță fratelui său».

25, 6
Marc.
19, 19
Luca

25. Că era la noi șapte frați; cel dintâiu însurându-să au murit și, neavând sămânță, au lăsat muiarea sa fratelui său.

20, 28

26. Așijderea, și al doilea, și al treilea, până la al șaptelea.

27. Iară mai pre urmă de toți, au murit și muiarea.

28. Dar la înviare, a căruia dintru acei șapte va fi muiarea? Că toți o au avut pre ea”.

29. Iară Iisus răspunzind, au zis lor: „Rătăciți, neștiind scripturile, nici putearea lui Dumnezeu.

30. Că la înviare nici să vor însura, nici să vor mărita, ci ca îngerii lui Dumnezeu în ceriu vor fi.

31. Iară de înviarea morților au nu ați cetit ce s-au zis voao de la Dumnezeu, Carele au grăit:

32.* «Eu sânt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov?» Nu easte Dumnezeu Dumnezeul morților, ci al viilor”.

*Ieșire
3, 6

33. Și, auzind noroadele, s-au mirat de învățătura Lui.

34. Iară fariseii, auzind că au rușinat (b) pre saducheii, s-au adunat împreună.

35.* Și L-au întrebat pre El unul din ei, învățătoriu de leage, ispitind pre El și zicând: 36. „Învățătoriule, care poruncă e mai mare (v) în leage?”

*Marc.
12, 28
Luca
10, 25

37. Iară Iisus au zis lui:* „Să iubești pre Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

*2 Leage
6, 5

38. Aceasta e întâiu și mai mare poruncă.

39. Iară a doao, aseamenea aceștia;* să iubești pre deaproapele tău ca pre tine însuți. 40. Întru aceste doao porunci, toată leagea și prorocii atârnă”.

*Levi.
19, 18
Marco
12, 31

41. Și, fiind adunați fariseii, i-au întrebat pre ei Iisus,

42. Zicând: „Ce să pare voao de Hristos, a cui Fiuu easte?” Zis-au ei: „A lui David”.

4. (a) Ceale grasă ale mele. 34. (b) Au astupat gurile saducheilor. 36. (v) În cea grecească easte: e mare.

- *Luca 20, 41 43. Zis-au lor:* „Dară cum David cu Duhul pre Dânsul Îl numeaște Domn? Zicând:
Psalm 109, 1 44. «Zis-au Domnul Domnului Mie: ‘Șezi de-a dreapta Mea până voi pune pre vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale’».
45. Deci, deacă-L chiiamă David pre El Domn, cum easte lui Fiiu?”
46. Și nimene nu putea să-I răspunză Lui cuvânt, nici cuteza cineva dintru acea zi să-L mai întreabe pre El.

CAP 23

De cărturarii și fariseii ce șed pre catedra lui Moisi poruncește Iisus a asculta, iară faptele lor a nu urma. Descoperind fățăriia lor și trufiia, iară pre ucenici, împrotivă, învățându-i smereniia. După aceea, multe amar le amănântă pentru fățarniciia lor și pentru alte nedreptăți, vestindu-i că vor umplea măsura părinților lor, întru izgonirile dreptilor și că Ierusalimul să va pustii.

1. tunci, Iisus au grăit noroadelor și ucenicilor Săi,
2. Zicând: „Pre scaunul lui Moisi au șazut* cărturarii și fariseii.
*2 Esdr. 50, 9 3. Deci, toate câte vor zice voao să le țineți, țineți-le și le faceți; iară după faptele lor să nu faceți, că ei zic și nu fac.
Luca 11, 46 Fapte 15, 10 4. Că leagă sarcini greale și cu anevoie (a) a le purta și le pun pre umerile oamenilor, iară ei nici cu deagetul său nu vor să le clătească.
2 Leage 6, 8 5. Ci toate faptele sale le fac ca să se areate oamenilor că-și lătesc advorile și-și largesc marginile veșmintelor sale.
Nume. 15, 38 6. Și iubesc șaderile mai înainte la ospeațe și scaonile ceale mai de sus în săboară,
7. Și închinăciunile prin târguri și să se chiiame de la oameni: «Învățătoriule, învățătoriule!»
Marc. 12, 39 8. Iară voi să nu vă chemați învățători, că unul easte Învățătorul vostru, Hristos, iară voi toți frați sânteți.
Luca 11, 43 9.* Și părinte să nu vă chemați voao pre pământ, că unul easte Părintele vostru, Carele easte în ceriuri.
*Iaco. 3, 1 10. Nici să vă chemați dascali, că unul easte Dascalul vostru.
11. Și carele e mai mare întru voi să fie voao slucă.
Mala. 1, 6 12. Că cine să va înălța smeri-să-va; și cel ce să va smeri înălța-să-va.
Luca 14, 11 18, 14 13. Iară vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că închideți împărăția ceriurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, nici pre cei ce întră nu-i lăsați să între.
14. Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici!* Că mâncați casăle văduvelor, făcând rugăciuni lungi întru fățarnicie; pentru aceasta, veți lua mai multă osândă.
*Marc. 2, 40 Luca 20, 47 15. Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că încungiurați marea și uscatul să faceți un vinitic; și deacă să face, îl faceți pre el fiiu gheenii, mai îndoit decât pre voi.
16. Vai, voao, povățuitori or[b]i carii ziceți că: «Oricine va jura pre besearcă nimica
4. (a) Cu neputință. 27. (b) Înălbite.

nu easte, iar cine va jura pre aurul besearicii deatoriu easte!»

17. Nebunilor și orbilor! Că ce easte mai mare, aurul au besearca, care sfințeaste pre aur?

18. Și oricarele va jura pre oltariu nimica nu easte, iară carele va jura pre darul care easte deasupra lui deatoriu easte.

19. Nebunilor și orbilor! Că ce easte mai mare, darul au oltariul care sfințeaste darul?
20. Deci, cel ce jură pre oltariu jură-să pre el și pre toate ceale ce sânt deasupra lui.

21. Și cel ce jură pre besearcă jură-să pre ea și pre Cel ce lăcuiaște într-însa.

22. Și cel ce jură pre ceriu jură-să pre scaonul lui Dumnezeu și pre Cel ce șeade pre el.

23.* Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că zăciuiți izma și mărariul și chiminul și ați lăsat ceale mai greale a legii, judecata și milosteniia și credința; aceastea s-au căzut să le faceți și acealea să nu le lăsați.

*Luca 11, 46

24. Povățuitori orbi, carii străcurați țintariul și înghițiți cămila.

25. Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că curățiți păharul și blidul din afară, iară dinlăuntru sânt pline de jefuri și de nedreptăți.

26. Farisee oarbe! Curățeaste întâiu dinlăuntru păharului și a blidului, ca să fie și ce easte din afara lor curat.

27. Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că vă asămănați mormânturilor celor spoite (b), care din afară să arată frumoase, iară dinlăuntru sânt pline de oasele morților și de toată necurăția.

28. Așa și voi, din afară vă arătați oamenilor drepti, iară dinlăuntru sânteți pli[n]i de fățarie și fărdeleage.

29. Vai, voao, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că zidiți mormânturile prorocilor și împodobiti gropile dreptilor,

30. Și ziceți: «De am fi fost în zilele părinților noștri, am fi fost lor soți în sângele prorocilor».

31. Drept aceea, mărturisiți înșivă de voi că feciori sânteți celor ce au omorât pre proroci.

32. Și voi pliniți măsura părinților voștri.

33.* Șerpi, pui de năpârcă, cum veți scăpa de judecata gheenii?

*Sus 3, 7

34. Pentru aceasta, iată, trimiț la voi proroci, și înțelepți și cărturari; și dintr-înșii veți omori și veți răstigni; și dintr-înșii veți bate în săboarale voastre și veți goni din cetate în cetate.

35. Ca să vie asupra voastră tot sângele drept, carele s-au vărsat pre pământ,* de la sângele lui Avel, celui drept, până la sângele** Zahariei, fiiul Varahiei, pre carele l-ați omorât între besearică și între oltariu.

*Facer. 4, 8
**Evrei 11, 4

36. Amin zic voao, că vor veni toate

- *2 Para. 24, 22 acesteia preste neamul* acesta.
 Luca 31, 34 37. Ierusalime, Ierusalime, care omori pre proroci și ucizi cu pietri pre cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să adun fiii tăi, în ce chip adună găina puii săi supt aripi și nu ai vrut?
 38. Iată, să va lăsa voao casa voastră pustie.
 39. Că zic voao că nu Mă veți mai vedea de acum, până când veți zice: «Bine e cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!»

CAP 24

Vestește răsipirea besearicii. Și îndeamnă să se ferească de viitorii înșelători, vestind viitoarele războaie și izgoniri. Scula-să-vor Hristoși mincinoși și proroci mincinoși. De venirea Fiiului Omenesc, făcându-să mai nainte seamne în soare, în lună și în steale. Tuturor necunoscută a fi zioa judecării, zice Hristos. Și de sluga cea credincioasă și de cea rea, pentru care învață pururea a priveghea.

1. i ieșind Iisus, mergea din besearică și s-au apropiat ucenicii Lui ca să-I areate zidurile besearicii.*
- *Marco 13, 1 2. Iară Iisus au zis lor: „Vedeți acesteia toate? Amin zic voao,* nu să va lăsa aici puiatră pre puiatră, carea nu să va desface”.
- *Luca 19, 44 3. Și șezând El pre Muntele Maslinilor, s-au apropiat la El ucenicii deosebi, zicând: „Spune-ne noao când vor fi acesteia? Și ce easte sămnnul venirii Tale și al sfârșitului veacului?”
- *Efesea. 5, 6 4. Și răspunzind Iisus, au zis lor:* „Căutați să nu vă amăgească cineva pre voi.
- Colos. 2, 18 5. Că mulți vor veni în numele Mieu, zicând: «Eu sânt Hristos», și pre mulți vor înșela.
6. Și veți auzi războaie și vești de războaie. Vedeți să nu vă turburați, că să cade să fie acesteia toate și încă nu-i sfârșitul.
7. Că să va scula limbă pre limbă și împărăție pre împărăție, și vor fi ciume și foameți și cutremuri pre alocurea.
8. Și acesteia toate sânt începătură durerilor.
- *Sus 10, 17 9.* Atunci, vor da pre voi întru nevoi și vor omori pre voi și veți fi urăți tuturor neamurilor pre numele Mieu.
- Luca 21, 12 10. Și atunci, să vor sminti mulți și să vor vinde unul pre altul și va urî unul pre altul.
- 15, 20 11. Și mulți proroci mincinoși să vor scula și vor înșela pre mulți.
- 16, 2 12. Și pre număltirea fărdelegii, dragostea a multora va răci.
13. Iară cel ce va răbda până în sfârșit, acela să va mântui.
14. Și să va propovedui această Evanghelie a împărăției în toată lumea, întru mărturie tuturor neamurilor, și atunci va veni sfârșitul.
- *Marc. 13, 14 15.* Deci, când veți vedea urâciunea pus-tiirii, carea s-au zis prin Daniil, prorocul, stând în locul cel sfânt (cel ce cetește

- să înțaleagă**),
16. Atunci, cei ce sânt în Iudeea să fugă la munți.
17. Și carele va fi în pod să nu să pogoară să ia ceva din casa sa.
18. Și carele va fi în câmp să nu să întoarcă să-și ia hainele sale.
19. Iară, vai, celor ce vor avea în pân-tece și celor ce vor apleca întru aceale zile.
20. Ci vă rugați ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sâmbăta.
- 21.* Că va fi atunci nevoie mare, care n-au fost din începutul lumii până acum, nici va fi.
22. Ci, de nu s-ar scurta zilele acealea, nu s-ar mântui tot trupul; iară pre cei aleși să vor scurta zilele acealea.
- 23.* Atunci, de va zice voao cineva: «Iată, aici e Hristos, sau acolo», să nu creadeți.
24. Că să vor scula Hristoși mincinoși și proroci mincinoși și vor da seamne mari și minuni (a) ca să amăgească (de să va putea) și pre cei aleși.
25. Iată, mai înainte, am spus voao.
26. Deci, de vor zice voao: «Iată, în pustie easte», să nu ieșiți, «Iată, în cămări», să nu creadeți.
27. Că, precum iase fulgerul de la răsărit și să arată până la apus, așa va fi și venirea Fiiului Omenesc.
- 28.* Că oriunde va fi stârvul, acolo să vor aduna și vulturii.
- 29.* Iară, îndată după scârba zilelor acelora, soarele să va întuneca, și luna nu va mai da lumina sa, și stealele vor cădea din ceriu, și puterile ceriurilor să vor clăti.
30. Și atunci, să va arăta sămnnul Fiiului Omenesc în ceriu* și atunci vor plânge toate neamurile pământului și vor vedea pre Fiiul Omenesc venind pre norii ceriului, cu putere și cu mărire multă.
- 31.* Și va trimite pre îngerii Săi, cu glas mare de trâmbiță, și vor aduna pre aleșii Lui de la patru vânturi, de la marginile ceriurilor, până la sfârșiturile lor.
32. Iară de la smochin vă învățați pildă, când sânt mlădițele lui tinere și înfrunzește, știți că aproape e vara.
33. Așa și voi, când veți vedea acesteia toate, să știți că aproape easte, lângă uși.
34. Amin zic voao, nu va trece neamul acesta, până când vor fi acesteia toate.
- 35.* Ceriul și pământul vor trece, iară cuvintele Meale nu vor trece.
36. Iară de zioa aceea și de ceas nimene nu știe, nici îngerii din ceriuri, fără numai Tatăl Mieu, sângur.
- 37.* Că, precum au fost zilele (b) lui Noe, așa va fi și venirea Fiiului Omenesc.
38. Și cum era în zilele ceale mai înainte de potop, mânca și bea, să însura și
24. (a) Mirăzenii. 37. (b) În zilele.

**Luca

21, 20
Danii.

9, 27

*Fapt.
1, 12*Marc.
13, 20Luca
17, 23*Luca
17, 37[*]Isaiia
13, 10Iezechi.
32, 7Ioil
2, 10

3, 15

Marco
13, 24Luca
21, 25*Apoc.
1, 7*Cori.
5, 221 Tesal.
4, 15*Marc.
13, 31*Facer.
7, 7Luca
17, 26

să mărita, până în zioa în carea au intrat Noe în corabie.

39. Și nu au știut până când au venit potopul și au luat pre toți. Așa va fi și venirea Fiiului Omenesc.

40. Atunci, doi vor fi în câmp, unul să va lua și altul să va lăsa.

41. Doao măcinând la moară, una să va lua și alta să va lăsa.

42. Deci, priveghiați, că nu știți în care ceas Domnul vostru va veni (v).

Marc. 13, 33 Luca 12, 39 43. Iară aceasta să știți, că, de ar ști stăpânul casii în care ceas va veni (g) furul, ar priveghea și nu ar lăsa să-i sape casa lui.

44. Pentru aceea, și voi fiți gata, că, în ceasul în care nu gândiți, Fiiul Omenesc va veni (d).

45. Deci, cine easte slugă credincioasă și înțeleaptă, pre carele l-au pus domnul său preste slugile casii sale, ca să dea lor hrana la vreme?

Apoc. 16, 15 46. Fericită e sluga aceea, pre carele, viind domnul lui, îl va afla făcând așa.

47. Amin zic voao, că preste toată avuția sa pune-l-va pre el.

48. Iară de va zice acea slugă rea întru inima sa: «Zăbovește domnul meu a veni»,

49. Și va începe a bate pre soțiile sale, mâncând și bând cu bețivii,

50. Veni-va domnul slugilor aceia în zioa în care nu așteaptă și în ceasul în care nu știe,

51. Și-l va despica pre el în doao și partea lui cu fățarnicii o va pune.* Acolo va fi plângere și scârjnire dinților.

*Sus 13, 42 Jos 25, 30

CAP 25

Pune înainte pilde despre zeace fecioare, și despre tălanții slugilor împărțiți, a căroro domnii, de departe întorcându-să, fieștecăruia răsplătește după vredniciia lor. Judecata cea mai de pre urmă o pune înaintea ochilor, și pricina răsplătirii celor buni și a pedepsii celor răi.

1. tunci, să va asămăna împărăția ceriurilor cu zeace feate, care, luându-și candilele sale, au ieșit întru întâmpinarea mirelui.

2. Și cinci dintru eale era înțeleapte, iară cinci, nebune.

3. Ceale nebune, luându-și candilele sale, nu au luat cu sine untdelemn.

4. Iară ceale înțeleapte au luat untdelemn în vasăle sale, cu candilele sale.

5. Deci, zăbovindu-să mirele, au dormitat toate și au adormit.

6. Iară la miezul nopții s-au făcut strigare: «Iată, mirele vine! Ieșiți întru întâmpinarea lui».

7. Atunci, s-au sculat toate featele acealea și și-au împodobit candilele sale.

8. Iară ceale nebune au zis celor înțeleapte: «Dați-ne noao din untdelemn al

42. (v) În cea grecească easte: vine. 43. (g) Vine.

44. (d) Vine.

vostru, că candilele noastre să stâng».

9. Și au răspuns ceale înțeleapte, zicând: «Dar de nu ne va agiunge noao și voao, ci mai bine mergeți la cei ce vând și vă cumpărați voao».

10. Și, mergând eale să cumpere, venit-au mirele și ceale ce erau gata au intrat cu el la nuntă și s-au închis ușa.

11. Iară mai apoi a venit și cealealalte feate, zicând: «Doamne, doamne, deșchide noao».

12. Iară el, răspunzind, au zis: «Adevăr zic voao, nu vă știu (a) pre voi».

13.* Drept aceea, privegheați, că nu știți *Marc. 13, 33 zioa, nici ceasul, în care Fiiul Omenesc va veni (b).

14.* Că în ce chip un om, mergând departe, *Luca 19, 12 au chemat slugile sale și le-au dat lor avuția sa,

15. Și unuia i-au dat cinci talanți, altuia doi, iară altuia unul, fieștecăruia după putearea lui, și îndată s-au dus.

16. Deci, mergând cel ce luasă cinci talanți, au lucrat cu ei și au făcut alți cinci talanți.

17. Așijderea, și cel cu doi, au dobândit și el alți doi.

18. Iară cel ce luasă unul, ducându-să, au săpat în pământ și au ascuns argintul domnului său.

19. Și după multă vreme, venit-au (v) domnul slugilor acelora și au luat socoteală cu ei.

20. Și, venind cel ce luasă cinci talanți, adus-au și alți cinci talanți, zicând: «Doamne, cinci talanți mi-ai dat, iată alți cinci talanți am dobândit cu ei».

21. Iară domnul său i-au zis lui: «Bine, slugă bună și credincioasă, preste puțin ai fost credincios, preste multe te voiu pune, întră întru bucuriia domnului tău».

22. Și, venind și cel ce luasă doi talanți, au zis: «Doamne, doi talanți mi-ai dat, iată, alți doi talanți am dobândit cu ei».

23. Și i-au zis lui domnul său: «Bine, slugă bună și credincioasă, preste puțin ai fost credincios, preste multe te voiu pune, întră întru bucuriia domnului tău».

24. Și, venind și cel ce luasă un talant, au zis: «Doamne, te-am știut că ești om greu, seaceri unde nu ai sămânat și aduni de unde nu ai răsipit».

25. Și, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ, iată, ai al tău».

26. Și, răspunzind domnul său, i-au zis lui: «Slugă rea și leaneșe, știut-ai că seacer unde n-am sămânat și adun de unde nu am răsipit».

27. Căzutu-ți-s-au ție să dai argintul meu schimbătorilor și venind eu aș fi luat al meu cu dobândă».

12. (a) Nu v-am cunoscut. 13. (b) Vine. 19. (v) Vine.

28. Luați, dară, de la el talantul și-l dați celui ce are zece talanți.

Sus 29. Că tot celui ce are să va da lui și va prisosi, iară de la cel ce nu are și ce are să va lua de la el.

4, 25 30. Și pre sluga cea netreabnică aruncați-o Luca întru întunearecul cel mai din afară; acolo 8, 18 va fi plângere și crâjnire dinților.

19, 26 31. Iară când va veni Fiiul Omenesc întru mărirea Sa și toți sfinții ingeri cu Dânsul, atunci va șede pre scaunul mării Sale.

32. Și să vor aduna înaintea Lui toate neamurile și va despărți pre ei, unul de cătră altul, cum aleage păstoriul oile din capre.

33. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iară caprele de-a stânga.

34. Atunci, va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: «Veniți, blagosloviții Părintelui Mieu, moșteniți împărăția, carea e gătită voao de la întemeierea lumii.

Isaia 35. Că am flămânzit și Mi-ați dat de am 58, 7 mâncat; însătoșeat-am și Mi-ați dat de am Ieremie beut; strein am fost și M-ați priimit.

[Iez.] 36. Gol, și M-ați îmbrăcat;* bolnav am fost 18, 7 și M-ați cercetat pre Mine; în temniță am *Eclis. fost și ați venit la Mine».

[Sirah] 37. Atunci, vor răspunde Lui dreptii, zi- 7, 37 când: «Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însătat și Ți-am dat de ai beut?

38. Sau când Te-am văzut strein și Te-am priimit? Sau gol, și Te-am îmbrăcat?

39. Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?»

40. Și, răspunzind Împăratul, va zice lor: «Adevăr zic voao, încât ați făcut unuia dintru acești frați mai mici ai Mie, Mie ați făcut».

Psalm 41. Atunci, va zice și celor de-a stânga Lui: «Duceți-vă de la Mine, blăstămaților, 6, 9 în focul de veaci, care e gătit diiavolului și [8] ingerilor lui.

Sus 42. Că am flămânzit și nu Mi-ați dat să 7, 23 mănânc; însătoșeat-am și nu Mi-ați dat să Luca beau.

13, 25 43. Strein am fost și nu M-ați priimit; gol, [27] și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță și nu M-ați cercetat».

44. Atunci, vor răspunde Lui și ei, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând sau însătat sau strein sau gol sau bolnav sau în temniță și nu am slujit Ție?»

45. Atunci, va răspunde lor, zicând: «Adevăr zic voao, încât nu ați făcut unuia dintru acești mai mici, nici Mie nu ați făcut».

Danii. 46. Și vor merge aceștia în munca de 12, 2 veaci, iară dreptii în viața de veaci».

CAP 26

Ioan
5, 29

Să sfătuiesc căpeteniile popilor a ucide pre Iisus, Carele cu ungere scumpă de la muiare să unge, murmurând ucenicii. Să vinde de Iuda. De a căruia vindere ucenicilor la cină grăiaște, în carea, pâinea în trupul Său și vinul în sânge prefăcând, ucenicilor le dă. Le spune că toți să vor sminti și Petru de trei ori Îl va tăgădui. Și după a treia rugăciune să prinde de jidovi. A cărora unuia Petru îi taie ureachiia. Fugând ucenicii înaintea Caiafii, de mărturii mincinoase să pârăște și, vinovat de moarte judecându-să, să scuipe și să bate și de trei ori de Petru să tăgăduiaște.

1. i au fost când au săvârșit Iisus cuvintele aceastea toate, zis-au ucenicilor Săi:

2.* „Știți că după doao zile Paș- *Marc. tile vor fi și Fiiul Omenesc Să va da să Se 14, 1 răstignească”.

3. Atunci, s-au adunat arhierii și cărturarii și bătrânii norodului în curtea arhierelui, carele să chema Caiafa.

4. Și au făcut sfat să prinză pre Iisus cu vicleșug și să-L omoară.

5. Și zicea: „Nu în zi de praznic, ca să nu fie gâlceavă în norod”.

6. Iară Iisus fiind în Vitaniia, în casa lui Simon, leprosul,

7. Venit-au la El o muiare, având un alavastru (a) cu mir de mult preț* și l-au turnat pre capul Lui, șezând El. *Marc. 14, 3

8. Iară văzând ucenicii Lui s-au mâniaat, zicând: „Pentru ce această pagubă? Ioan 11, 2

9. Că să putea vinde acest mir cu mult și să se dea săracilor”.

10. Iară Iisus știind, au zis lor: „Ce faceți supărare muierii? Că bun lucru au făcut cu Mine.

11. Că pre săraci pururea-i aveți cu voi, iară pre Mine nu Mă aveți pururea.

12. Că vârsând aceasta mirul acesta pre trupul Mieu, spre îngroparea Mea l-au făcut.

13. Amin zic voao, oriunde să va propovedui Evangheliia aceasta, în toată lumea zice-să-va și ce au făcut aceasta întru pomenirea ei”.

14.* Atunci, mergând unul din cei doispră- *Marc. zeace, carele să chema Iuda Iscarioteanul, 14, 10 la arhierii, Luca

15. Au zis lor: „Ce vreați să-mi dați mie și eu Îl voiu da pre El voao?” Iară ei i-au pus lui 22, 4 treizeci de arginți.

16. Și, de atunci, căuta vreame cu prilej, ca să-L dea pre El.

17.* Iară în zioa cea dintâiu a azimelor, *Marc. venit-au ucenicii la Iisus, zicând Lui: „Unde 14, 12 vei să gătim Ție să mănânci Paștile?” Luca

18. Iară El au zis lor: „Meargeți în oraș la oarecine și ziceți lui: «Învățătorul zice: ‘Vreamea Mea aproape este, la tine voiu face Paștile cu ucenicii Mie’»”.

19. Și au făcut ucenicii cum le-au poruncit lor Iisus și au gătit Paștile. 22, 7

7. (a) Vas de alavastru.

- *Marc. 20.* Și, făcându-să seară, șezut-au cu cei
14, 17 doisprăzeace ucenici ai Săi.
- Luca 21. Și mâncând ei, au zis: „Amin zic voao,*
22, 14 că unul dintră voi Mă va vinde”.
- *Ioan 22. Iară ei s-au întristat foarte și au început
13, 21 a zice Lui, fieștecarele dintr-înșii: „Au, doară,
eu sânt, Doamne?”
23. Iară el, răspunzind, au zis: „Cel ce întinsă
cu Mine mâna în blid, acela va să Mă vânză.
- *Psalm 24. Ci Fiiul Omenesc merge,* cum e scris
40, 10 despre El; dar vaiu de omul acela prin carele
[9] Fiiul Omenesc Să vinde, mai bine ar fi fost
lui de nu s-ar fi născut omul acela”.
25. Și, răspunzind Iuda, vânzătorul Lui, au
zis: „Au, doară, eu sânt, Învățătoriule?” Zis-au
Lui: „Tu ai zis”.
- *1 Cor. 26.* Deci, mâncând ei, au luat Iisus pâine
11, 24 și, blagoslovind, au frânt și au dat ucenicilor
Săi și au zis: „Luați de mâncați, acesta e
trupul Mieu”.
27. Și, luând paharul și mulțemind, le-au dat
lor, zicând: „Beați dintru acesta toți.
28. Că acesta e sângele Mieu, al Legii ceii
Noao, carele să varsă pentru mulți întru
iertarea păcatelor.
29. Dară vă zic voao că nu voiu bea de acuma
dintru această roadă a viții, până la zioa
aceaea când acela îl voiu bea cu voi, nou,
întru împărăția Tatălui Mieu”.
30. Și, dând laudă, au ieșit în Muntele
Maslinilor.
- *Marc. 31. Atuncea, au zis lor Iisus:* „Toți voi vă
14, 27 veți sminti în Mine, întru această noapte, că
Ioan scris easte:* «Bate-voiu păstoriul și să vor
16, 32 răsipi oile turmii».
- *Zaha. 32. Iară după Înviiarea Mea,* merge-voiu
13, 7 mai înainte de voi, în Galileea”.
- *Marc. 33. Și, răspunzind Petru, au zis Lui: „De
14, 28 s-ar și sminti toți întru Tine, iară eu niciodată
16, 7 nu mă voiu sminti”.
- *Marc. 34. Zis-au Iisus lui:* „Adevăr grăiesc ție că,
14, 30 în această noapte, mai nainte de cântatul
Ioan cocoșului, de trei ori te vei lăpăda de Mine”.
- 13, 30 35. Zis-au Petru Lui:* „De ar trăbui și a muri
*Marc. cu Tine, nu mă voiu lăpăda de Tine”.
- 14, 31 Așijderea și toți ucenicii au zis.
- Luca 36. Atuncea, au venit cu ei Iisus în satul ce
22, 33 să chiiamă Ghetsimani și au zis (b) ucenici-
lor: „Ședeți aicea până voiu merge să Mă
rog acolo”.
37. Și, luând pre Petru și pre cei doi feciori
ai lui Zevedeu, au început a Să întrista și
foarte tare a Să mâhni.
38. Atuncea, au zis lor Iisus: „Întristat easte
sufletul Mieu până la moarte, rămâneți aicea
cu Mine și priveghiați”.
39. Și, mergând puțin, au căzut pre fața Sa,
rugându-Să și zicând: „Părintele Mieu, de
easte cu puțință, treacă de la Mine paharul
acesta, însă nu precum voiu Eu, ci precum
36. (b) Zice.
- Tu”.
40. Și au venit la ucenici și i-au aflat pre ei
dormind și au zis lui Petru: „Așea, n-ați putut
un ceas priveghia cu Mine!
41. Privegheați și vă rugați ca să nu intrați
în ispită, că sufletul e gata, iară trupul e
slab”.
42. Iarăși, a doao oară mergând, S-au rugat,
zicând: „Părintele Mieu, de nu poate acest
pahar treace de la Mine, să nu-l beau pre el,
fie voia Ta”.
43. Și viind, i-au găsit pre ei iarăși dormind,
că era ochii lor îngreioați.
44. Și, lăsându-i pre ei, iarăși au mers și
S-au rugat, a treia oară, același cuvânt zicând.
45. Atuncea, au venit la ucenicii Săi și au
zis lor: „Dormiți acum și vă odihniți, iată,
s-au apropiat ceasul și Fiiul Omenesc Să va
da în mâinile păcătoșilor.
- 46.* Sculați-vă, să mergem, iată, s-au apro-
puiat cela ce M-au vândut”.
- *Marc. 14, 43
Luca 22, 47
Ioan 18, 3
47. Și încă ei grăind, că, iată, Iuda, unul din
cei doisprăzeace, au venit, și cu el mulțime
multă, cu sabii și cu fuști de la arhierii și
bătrânii norodului.
48. Iară cel ce-L vândusă pre El le-au dat lor
semn, zicând: „Ori pre carele voiu săruta,
Acela easte, prindeți-L pre El”.
49. Și, îndatăși apropiindu-să de Iisus, au
zis: „Bucură-Te, Învățătoriule!” Și L-au săru-
tat pre El.
50. Iară Iisus au zis lui: „Priiatine, pentru ce
ai venit?” Atuncea, apropiindu-să, pus-au
mâinile pre Iisus și L-au prins pre El.
51. Și, iată, unul din cei ce era cu Iisus,
întinzându-și mâna, ș-au scos sabiia sa și,
lovind pre sluga arhierelui, i-au tăiat urea-
chea lui.
52. Atuncea, i-au zis Iisus lui: „Întoarce-ți
sabiia ta în locul ei,* că toți carii scot sabiia
de sabie vor muri.
- *Facer. 9, 6
Apoca. 13, 10
53. Au pare-ți că nu pociu acum ruga pre
Tatăl Mieu și-Mi va pune Mie înainte mai
mult decât doaosprăzeace leghioane de
îngeri?
- 54.* Dară cum să vor umplea scripturile, că
așea să cade să fie?”
- *Isaia 53, 10
55. Întru același ceas, au zis Iisus noroa-
delor: „Ca la un tâlhariu ați ieșit, cu sabii și
cu fuști, să Mă prindeți pre Mine. În toate
zilele la voi am șezut, învățând în besearică,
și nu M-ați prins.
56. Aceastea toate s-au făcut ca să se umplă
scripturile prorocilor”. Atuncea, ucenicii toți*
lăsându-L pre El, au fugit.
- *Marc. 14, 50
Luca 22, 54
*Ioan 18, 24
- 57.* Iară ei, prinzind pe Iisus, L-au dus la
Caiafa, arhierul, unde era cărturarii și bătrâ-
nii adunați.
58. Iară Petru mergea după El până la curtea
arhierelui și, intrând înlăuntru, ședea cu
slugile, să-I vază sfârșitul.

59. Iară arhieriei și bătrânii și tot sfatul căuta mărturii mincinoase asupra lui Iisus, ca să-L omoară pre El.

60. Și nu au aflat; și multe mărturii mincinoase fiind de față, n-au aflat nimic. Iară mai apoi, fiind doao mărturii mincinoase,

*Ioan 2, 19 61. Au zis: „Acesta au zis:» «Poci răsi pi besearica lui Dumnezeu și în trei zile să o zidesc pre dânsa»”.

62. Și, sculându-să arhierul, au zis Lui: „Nimica nu răspunzi la acestea ce mărturisesc aceștia asupra Ta?”

63. Iară Iisus tăcea. Și, răspunzând arhierul, au zis Lui: „Juru-Te pre Dumnezeu cel viu, ca să spui noao de ești Tu Hristos, Fiiul lui Dumnezeu?”

Sus 16, 27 64. Zis-au Iisus lui: „Tu ai zis; însă, zic voao, de acum veți vedea pre Fiiul Omenesc șezând de-a dreapta puterii și fiind pre norii ceriului”.

65. Atuncea, arhierul ș-au rumt veșmintele sale, zicând că: „Grăiaște hulă; ce ne mai trebuiesc mai multe mărturii? Iată, acum ați auzit hula Lui.

66. Ce vă pare voao?” Iară ei răspunzând, au zis: „Vinovat easte morții”.

Isaiia 50, 7 Marco 14, 65 67. Atuncea au scuipat în obrazul Lui și L-au pâlmit preste față, iară alții L-au bătut, zicând: „Proroceaste noao, Hristoase, cine easte cela ce Te-au lovit?”

Luca 26, 55 Ioan 18, 17 69. Iară Petru ședea afară, în curte. Și au venit la el o slujnică, zicând: „Și tu erai cu Iisus Galileeanul”.

70. Iară el s-au lăpădat înaintea tuturor, zicând: „Nu știu ce zici”.

71. Și, ieșind el la poartă, văzutu-l-au pre el alta, și au zis celor de acolo: „Și acesta era cu Iisus Nazarineanul”.

72. Și iarăși s-au lăpădat cu jurământ că: „Nu știu pre omul”.

73. Iară preste puțintel, apropiindu-să cei ce sta, au zis lui Petru: „Adevărat, și tu ești dintr-înșii, că și graiul tău te arată”.

74. Atuncea, au început a să blăstăma și a să jura că: „Nu știu omul”. Și numaidecât au cântat cocoșul.

75. Și și-au adus aminte Petru de cuvântul lui Iisus, ce-i ziseasă lui că: „Mai înainte de cântatul cocoșului, de trei ori te vei lăpăda de Mine”. Și ieșind afară, au plâns cu amar.

CAP 27

Iuda, întorcând arginții, s-au spânzurat. Iisus, înaintea lui Pilat, pârât fiind, nu răspunde. Iară muiarea lui Pilat îi zice a fi drept. Însă să aleage Varava. Pilat, spălându-și mâinile, pre Iisus bătându-L, Îl dă să Se răstignească, Carele de ostași batjocorindu-Să, Să duce la răstignire și cu fiare adăpându-Să, între tâlhari Să răstignească, împărțindu-Să veșmintele Lui și multe de la mulți I să aruncă blăstămuri. Răsare întunea-

rec. Și strigând Iisus: „Eli”, cu oțet adăpându-Să, cu strigare Își dă sufletul și seamne să fac. Trupul lui Iisus, de Iosif îngropat, Să păzească de ostași.

1. **N**ară deacă s-au făcut zio, sfātuintu-s-au toți arhieriei și bătrânii norodului asupra lui Iisus, ca să-L omoară pre El.

2.* Și legându-L, L-au dus și L-au dat lui Pilat, domnului (a) din Pont. *Marc. 15, 1

3. Atunci, văzând Iuda, cel ce vândusă pre Dânsul, că L-au judecat spre moarte, căindu-să, au întors cei treizeci de arginți arhierieilor și bătânilor, Luca 23, 1 Ioan 18, 28

4. Zicând: „Greșit-am vânzând sânge nevinovat”. Iară ei au zis: „Ce easte noao? Tu vei vedea”.

5. Și, aruncând arginții în besearică, s-au dus în laturi* și, mergând, s-au spânzurat. *Fap. 1, 18

6. Iară arhieriei, luând arginții, au zis: „Nu să cade a pune aceștia în vistieria besearicii, de vream ce preț de sânge easte”.

7. Și sfat făcând, au cumpărat cu ei țarina unui olariu, pentru îngroparea străinilor.

8.* Drept aceaea, s-au numit pământul acela Pământul Sângelui, până în zioa de astăzi. *Fap. 1, 19

9. (Atunci s-au plinit zisa lui Ieremie, pro- rocul, carele zice:* „Și au luat treizeci de arginți, prețul celui prețuit, carele s-au prețuit, de fiii lui Israil, *Zahar. 11, 12

10. Și i-au dat pre țarina olariului, precum mi-au spus mie Domnul”).

11. Iară Iisus sta înaintea deregătoriului.* Și L-au întrebat pre El deregătoriul, zicând: *Marc. 15, 2 Luca 23, 3

„Au Tu ești împăratul jidovilor?” Iară Iisus au zis lui: „Tu zici”. Ioan 18, 33

12. Și, când grăia asupra Lui arhieriei și bătrânii nimic nu răspundea,

13. Atunci au zis Pilat Lui: „Au nu auzi câte mărturisesc asupra Ta?”

14. Și nu i-au răspuns lui la nici un cuvânt, cât să mira deregătoriul foarte.

15. Iară la praznic, avea obiceiul deregătoriul să slobozească norodului un vinovat, pre carele vrea ei.

16. Și avea atunci un vinovat vestit, carele să chema Varava.

17. Deci, adunându-să ei, le-au zis lor Pilat: „Pre carele vreți să vă sloboz voao? Pre Varava au pre Iisus, carele să zice Hristos?”

18. Că știia că pentru pizma L-au dat pre El.

19. Și, șezând el la judecată, trimis-au la el muiarea lui, zicând: „Nimica ție (b) și dreptului acestuia, că multe am pățit astăzi în vis pentru Dânsul”.

20. Iară arhieriei și bătrânii îndemna noroadele ca să ceară pre Varava, iară pre Iisus să-L piază.

21. Și, răspunzind deregătoriul, au zis lor: „Pre cine vreți dintr-amândoi să vă sloboz voao?” Iară ei au zis: „Pre Varava”.

2. (a) Deregătoriul. 19. (b) Să nu faci rău.

22. Zis-au lor Pilat: „Dară ce voi face lui Iisus, Carele să zice Hristos?” Zis-au lui toți: „Să Se răstignească”.

23. Iară deregătoriul au zis: „Dară ce rău au făcut?” Iară ei mai vârtos striga, zicând: „Să Se răstignească!”

24. Deci, văzând Pilat că nimic nu folosește, ci mai multă gâlceavă să face, luând apă și-au spălat mâinile înaintea norodului, zicând: „Nevinovat sânt de sângele acestui drept, voi veți vedea”.

25. Și, răspunzând tot norodul, au zis: „Sângele Lui asupra noastră și asupra fiilor noștri”.

26. Atunci, le-au slobozit lor pre Varava, iară pre Iisus, bătându-L, L-au dat să-L răstignească.

*Marc. 15, 6
[16] 27. Atunci, ostașii deregătoriului ducând pre Iisus în divan,* adunat-au la Dânsul toată mulțimea ostașilor.

Psalm 21, 17
28. Și, dezbrăcându-L pre El, L-au îmbrăcat cu haină mohorâtă.

*Ioan 19, 2
29.* Și, împletind cunună de spini, au pus în capul Lui și trestie în dreapta Lui și, îngenunchind înaintea Lui, își bătea joc de El, zicând: „Bucură-Te, împăratul jidovilor”.

30. Și, scuipând asupra-I, au luat trestia și-L bătea preste cap.

31. Și, deacă L-au batjocorit pre El, dezbrăcat-au de pre El haina și L-au îmbrăcat în hainele Sale și L-au dus să-L răstignească.

32. Iară ieșind afară, aflat-au pre un om, anume Simon Chirineu, pre acesta l-au silit să ducă crucea Lui.

33. Și, venind la locul care să chiiamă Golgota, ce să zice: „Locul Căpăținii”,

34. l-au dat Lui să bea oțet amestecat cu fiiare și, gustând, nu au vrut să bea.

35. Și, deacă L-au răstignit pre El, au împărțit veșmintele Lui, aruncând sorți, ca să se plinească ce s-au zis de prorocul: „Împărțit-au veșmintele Meale lor și pentru haina Mea au aruncat sorți”.

36. Și, șezând, păzea pre El acolo.

37. Și au pus deasupra capului vina Lui scrisă: „Acesta easte Iisus, împăratul jidovilor”.

38. Atunci, au răstignit cu El împreună doi tâlhari, unul de-a dreapta și altul de-a stânga.

39. Iară cei ce trecea hulea pre Dânsul, clătind cu capetele sale,

40. și zicând: „Tu, Cel ce spargi besearica și a treia zi o zidești, mântuiaște-Te pre Tine Însuși! De ești Fiiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pre cruce!”

41. Așijderea, și arhierii batjocorindu-L, împreună cu cărturarii și cu bătrânii, zicea:

*Pild. 2, 18
42. „Pre alții au mântuit, iară pre Sine nu poate să Se mântuiască?” De easte împăratul lui Israil, pogoară-Se acum de pre cruce

și vom creade Lui.

43.* Nădăjduia spre Dumnezeu, izbăvească-L acum pre El, de vrea pre El, că au zis că: «Fiiul lui Dumnezeu sânt!» *Psalm 21, 9 [8]

44. Aseamenea și tâlharii, cei ce era împreună cu El răstigniți, îl ocărea.

45. Iară de la al șasălea ceas întunearec s-au făcut preste tot pământul, până la al noaolea ceas.

46. Și, în ceasul al noaolea, au strigat Iisus cu glas mare, zicând:* „Ili, Ili, lama savah-tani?” Ce să zice: „Dumnezeul Mieu, Dumne-zeul Mieu, căci M-ai lăsat?” *Psal. 21, 2 [1]

47. Iară unii din cei ce sta acolo, auzind, zicea că pre Ilie strigă acesta.

48. Și, îndată alergând unul dintr-înșii și luând un bureate, l-au umplut de oțet și, puindu-l întru o trestie, îl adăpa pre El.

49. Iară ceialalți zicea: „Lasă, să vedem, veni-va Ilie să-L mântuiască pre El?”

50. Iară Iisus, iarăși strigând cu glas mare, Și-au dat sufletul.

51.* Și, iată, catapeteasma besearicii s-au rupt în doao, de sus până jos, și pământul s-au cutremurat și pietrele s-au despicat. *2 Para. 3, 14

52. Și mormânturile s-au deschis și multe trupuri ale sfinților, carii adormise, s-au sculat.

53. Și, ieșind din mormânturi, după învierea Lui, au venit în sfânta cetate și s-au arătat multora.

54. Iară sutașul și cei ce era cu el împreună păzind pre Iisus, văzând cutremurul și ceale ce se făcuse, s-au spăimântat foarte, zicând: „Adevărat, Fiiul lui Dumnezeu era Acesta”.

55. Și era acolo și muieri multe, de departe privind, care mersease după Iisus din Galileea, slujind Lui.

56. Între care era Mariia Magdalina și Mariia lui Iacov și muma lui Iosie și muma fiilor lui Zevedeu.

57.* Iară făcându-să seară, venit-au un om bogat din Arimateea, anume Iosif, carele și el fusease ucenic lui Iisus. *Marc. 15, 42

58. Acesta, venind la Pilat, au cerut trupul lui Iisus. Atunci, Pilat au poruncit să se dea trupul. Luca 23, 50

59. Și, luând trupul, Iosif L-au înfășurat cu giolgiu curat. Ioan 19, 38

60. Și L-au pus într-un mormânt al său, nou, care-l săpasă în pîiatră și, prăvălind o pîiatră mare pre ușa mormântului, s-au dus.

61. Și era acolo Mariia Magda[l]ina și cea-alaltă Marie, șezând în preajma mormântului.

62. Iară a doao zi, carea easte după vineri, s-au adunat arhierii și fariseii la Pilat,

63. zicând: „Doamne, adusu-ne-am aminte că acel amăgitoriu au zis, încă fiind viu:

«După trei zile Mă voi scula».

64. Deci, poruncește să se păzască mormântul până a triia zi, ca nu cumva venind ucenicii Lui noaptea să-L fure și să zică norodului: «S-au sculat din morți», și va fi rătăcirea cea de apoi mai rea decât cea dintâiu».

65. Zis-au lor Pilat: „Aveți păzitori, mergeți de păziți cum știți”.

66. Iară ei, mergând, au întărit mormântul cu pază, pecetluind piatra.

CAP 28

Făcându-să cutrămur de pământ și înfricoșându-să străjarii. Îngerul vestește muierilor învierea lui Hristos, Carele, arătându-Li-se, le poruncește (precum și îngerul poruncisă) să vestească ucenicilor că vor vedea pre Domnul în Galileea. Ostașii, străjarii mormântului, cu bani amăgiți fiind, zic a fi furat trupul lui Hristos. Ucenicii, văzând în Galileea pre Domnul, li s-a poruncește a merge și a învăța și a boteza toate limbile.

*Marc.
16, 1
Ioan
20, 11

1. **M**ară* în seara sâmbetii, carea lumina spre zioa cea dintâiu a săptămânii, venit-au Mariia Magdalena și ceaalaltă Marie să vază mormântul.

2. Și, iată, cutrămur mare s-au făcut, că îngerul Domnului, pogorându-să din ceriu și venind, au răsturnat piatra de pre ușe și au șezut deasupra ei.

3. Și era fața lui ca fulgerul și veșmântul lui alb ca zăpada.

4. Și de frica lui, străjarii s-au spăimântat și au fost ca morți.

5. Și, răspunzând, îngerul au zis muierilor: „Nu vă teameți, voi știu că pre Iisus cel răstignit căutați.

6. Nu easte aici, că S-au sculat cum au zis; veniți de vedeți locul unde au zăcut Domnul.

7. Și, degrabă mergând, spuneți ucenicilor Lui că S-au sculat din morți și, iată, merge înaintea voastră în Galileea, acolo Îl veți vedea pre Dânsul. Iată, am spus voao”.

8. Și, ieșind curând de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să spuie ucenicilor Lui.

9. Și, mergând eale să spuie ucenicilor Lui și, iată, Iisus le-au întâmpinat pre eale, zicând: „Bucurați-vă!” Iară eale, apropiindu-să, au cuprins picioarele Lui și s-au închinat Lui.

10. Atunci au zis Iisus lor: „Nu vă teameți, mergeți, vestiți fraților Miei ca să mergă în Galileea și acolo Mă vor vedea”.

11. Iară mergând eale, iată, unii din străjeari venind în cetate au spus arhierilor toate ceale ce s-au făcut.

12. Și, adunându-să împreună cu bătrânii și sfat făcând, arginți mulți au dat ostașilor,

13. Zicând: „Ziceți că ucenicii Lui, noaptea venind, L-au furat, dormind noi.

14. Și de se va auzi aceasta la deregătoriul, noi vom împlânzi pre el și pre voi fără de grijă vă vom face”.

15. Iară ei, luând arginții, au făcut cumu-i învățase și s-au vestit cuvântul acesta întră iudei până astăzi.

16. Iară cei unsprăzece ucenici au mers în Galileea, în muntele unde le-au poruncit lor Iisus.

17. Și, văzându-L pre El, s-au închinat Lui, iară unii s-au îndoit.

18. Și, apropiindu-Să Iisus, le-au grăit lor, zicând: „Datu-Mi-s-au Mie toată putearea în ceriu și pre pământ.

19.* Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-i pre ei în numele Tatălui și al Fiiului și al Sfântului Duh.

20. Învățându-i să păzască toate câte am poruncit voao; și, iată, Eu cu voi sânt, în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin!”

*Marc.
16, 15

